BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

GIÁO DỤC CÔNG DÂN 9

NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC VIỆT NAM

NGUYỄN THỊ TOAN (Tổng Chủ biên)
TRẦN THỊ MAI PHƯƠNG (Chủ biên)
NGUYỄN HÀ AN – NGUYỄN THỊ HOÀNG ANH – NGUYỄN THỊ THỌ

GIÁO DỤC CÔNG DÂN 9

(Tái bản lần thứ hai)

KẾT NỐI TRI THỨC
VỚI CUỘC SỐNG

NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC VIỆT NAM

HƯỚNG DẪN SỬ DỤNG SÁCH

Mỗi hoạt động trong sách ***Giáo dục công dân 9*** đều được chỉ dẫn bằng một kí hiệu. Thầy cô sẽ hướng dẫn các em học theo những chỉ dẫn này. Các em cũng có thể theo các kí hiệu chỉ dẫn để tự học.

MỞ ĐẦU

Giới thiệu nội dung, kết nối để dẫn vào bài mới.

KHÁM PHÁ

Phát hiện tri thức mới, kĩ năng mới nhằm trả lời các câu hỏi: Là gì? Biểu hiện như thế nào? Làm như thế nào? Ý nghĩa?

LUYỆN TẬP

Củng cố tri thức, kĩ năng đã được khám phá.

VẬN DỤNG

Vận dụng những tri thức đã học vào thực tiễn cuộc sống.

Hãy bảo quản, giữ gìn sách giáo khoa để dành tặng các em học sinh lớp sau!

LỜI NÓI ĐẦU

Các em thân mến!

Trong nhà trường phổ thông, việc giáo dục ý thức, hành vi của người công dân được thực hiện qua tất cả các môn học và hoạt động trải nghiệm, trong đó môn Giáo dục công dân giữ vai trò chủ đạo. Thông qua các bài học giáo dục đạo đức, kĩ năng sống, kinh tế và pháp luật, môn học góp phần bồi dưỡng cho các em những phẩm chất chủ yếu, năng lực cốt lõi, đặc biệt là nhận thức, tình cảm, niềm tin, cách ứng xử phù hợp với chuẩn mực đạo đức và quy định của pháp luật; có kĩ năng sống, bản lĩnh để học tập, làm việc, sẵn sàng thực hiện trách nhiệm công dân trong sự nghiệp xây dựng, bảo vệ Tổ quốc và hội nhập quốc tế.

Sách giáo khoa Giáo dục công dân 9 được biên soạn theo định hướng phát triển phẩm chất, năng lực cho học sinh, đảm bảo tính khoa học, chuẩn mực và hiện đại. Bằng việc sử dụng các phương pháp, hình thức tổ chức dạy học phù hợp, thầy cô giáo sẽ giúp các em phát huy được tính tích cực, chủ động, sáng tạo trong học tập. Đồng thời, việc sử dụng phương pháp kiểm tra, đánh giá phù hợp với đặc trưng môn học sẽ giúp các em đánh giá được sự tiến bộ của bản thân trong quá trình học tập, rèn luyện.

Chúc các em có những giờ học vui và bổ ích!

CÁC TÁC GIẢ

MỤC LỤC

Bài	NỘI DUNG	Trang
1	Sống có lí tưởng	5
2	Khoan dung	10
3	Tích cực tham gia các hoạt động cộng đồng	14
4	Khách quan và công bằng	19
5	Bảo vệ hoà bình	24
6	Quản lí thời gian hiệu quả	30
7	Thích ứng với thay đổi	34
8	Tiêu dùng thông minh	38
9	Vi phạm pháp luật và trách nhiệm pháp lí	42
10	Quyền tự do kinh doanh và nghĩa vụ nộp thuế	49
	Một số thuật ngữ dùng trong sách	54
	Danh sách ảnh sử dụng	55

KẾT NỐI TRI THỨC VỚI CUỘC SỐNG

Bài 1 SỐNG CÓ LÍ TƯỞNG

MỤC TIÊU:

- *Nêu được khái niệm sống có lí tưởng.*
- *Giải thích được ý nghĩa của việc sống có lí tưởng.*
- *Nhận biết được lí tưởng sống của thanh niên Việt Nam.*
- *Xác định được lí tưởng sống của bản thân và nỗ lực học tập, rèn luyện theo lí tưởng.*

MỞ ĐẦU

Lí tưởng là mục đích cao đẹp nhất mà con người mong muốn đạt tới. Khi sống có lí tưởng, con người sẽ có kế hoạch cho tương lai, có động lực để vượt qua khó khăn, thử thách, phấn đấu để đạt được những thành công trong cuộc sống và giúp ích cho cộng đồng.

Em hãy chỉ ra những ca từ thể hiện ước muốn của nhân vật trong lời bài hát sau và cho biết ý nghĩa của những ước muốn đó.

"Nếu là chim tôi sẽ là loài bồ câu trắng
Nếu là hoa tôi sẽ là một đoá hướng dương
Nếu là mây tôi sẽ là một vầng mây ấm
Là người tôi sẽ chết cho quê hương..."

("Tự nguyện", nhạc và lời: Trương Quốc Khánh)

KHÁM PHÁ

1. Khái niệm, ý nghĩa của việc sống có lí tưởng

Em hãy đọc các thông tin sau và trả lời câu hỏi:

❶ Trả lời các nhà báo nước ngoài, Chủ tịch Hồ Chí Minh khẳng định: "Tôi tuyệt nhiên không ham muốn công danh phú quý chút nào. Bây giờ phải gánh chức Chủ tịch là vì đồng bào uỷ thác thì tôi phải gắng sức làm, cũng như một người lính vâng mệnh lệnh của quốc dân ra trước mặt trận. Bao giờ đồng bào cho tôi lui thì tôi rất vui lòng lui. Tôi chỉ có một sự ham muốn, ham muốn tột bậc, là làm sao cho nước ta được hoàn toàn độc lập, dân ta được hoàn toàn tự do, đồng bào ai cũng có cơm ăn áo mặc, ai cũng được học hành. Riêng phần tôi thì làm một cái nhà nho nhỏ, nơi có non xanh,

nước biếc để câu cá, trồng hoa, sớm chiều làm bạn với các cụ già hái củi, em trẻ chăn trâu, không dính líu gì với vòng danh lợi".

(Theo Hồ Chí Minh (2011), *Toàn tập*, tập 4, NXB Chính trị quốc gia, trang 187)

?

a) Em hãy nêu mong muốn của Chủ tịch Hồ Chí Minh trong thông tin trên.

b) Chủ tịch Hồ Chí Minh đã thực hiện mong muốn trên như thế nào? Ý nghĩa của mong muốn đó đối với dân tộc Việt Nam?

---

2 Tại chiến trường Đức Phổ, Quảng Ngãi, khi một sĩ quan Mỹ định châm lửa đốt quyển sổ tay thu được sau một trận càn, người thông dịch của ông đã cản: "Đừng đốt. Bản thân nó đã có lửa rồi!". Đó là cuốn nhật kí chứa đựng một tình yêu bao la với Tổ quốc, nhân dân, đồng đội, thể hiện lí tưởng sống cao đẹp của nữ bác sĩ Đặng Thuỳ Trâm. Tấm gương người nữ anh hùng hi sinh khi tuổi đời còn rất trẻ đã tiếp thêm động lực cho những người ở lại quyết tâm chiến đấu vì lí tưởng cao cả: quyết tử cho Tổ quốc quyết sinh!

"30.6.68. "Đời phải trải qua giông tố nhưng chớ cúi đầu trước giông tố"... Th. hãy bằng nghị lực, bằng niềm tin ở chính nghĩa, bằng lí tưởng cuộc đời mình mà đi tiếp những bước đường gai góc gian lao…

Đặng Thuỳ Trâm (1942 – 1970)

01.9.68. Th. hãy ngẩng cao đầu mà sống, sống với tình cảm trong sáng, với lí tưởng cao đẹp của mình. "Hãy giữ vững tinh thần của người cộng sản, tinh thần trong suốt như pha lê, cứng rắn như kim cương và chói lọi muôn nghìn hào quang của lòng tin tưởng"...

14.7.69… Ba má và các em yêu thương ở ngoài đó làm sao thấy hết được cuộc sống ở đây. Cuộc sống vô cùng anh dũng, vô cùng gian nan, chết chóc, hi sinh còn dễ dàng hơn ăn một bát cơm. Vậy mà người ta vẫn bền gan chiến đấu. Con cũng là một trong muôn nghìn người đó, con sống, chiến đấu và nghĩ rằng mình sẽ ngã xuống vì ngày mai của dân tộc… Con tự hào vì đã dâng trọn đời mình cho Tổ quốc".

(Theo Đặng Kim Trâm chỉnh lí, Vương Trí Nhàn giới thiệu (2005), *Nhật kí Đặng Thuỳ Trâm*, NXB Hội Nhà văn, trang 46, 68, 160)

?

a) Em hãy chỉ ra mục đích sống của bác sĩ Đặng Thuỳ Trâm và đồng đội.

b) Chi tiết nào trong những dòng nhật kí trên thể hiện suy nghĩ và hành động để đạt được mục đích đó?

c) Em hãy cho biết thế nào là sống có lí tưởng và ý nghĩa của việc sống có lí tưởng.

---

2. Lí tưởng sống của thanh niên Việt Nam ngày nay

Em hãy đọc các thông tin sau và trả lời câu hỏi:

❶ Trong Bài phát biểu tại Hội nghị cán bộ Đoàn Thanh niên Lao động Việt Nam toàn miền Bắc tháng 9/1962, Chủ tịch Hồ Chí Minh căn dặn: "Thanh niên phải xung phong đến những nơi khó khăn gian khổ nhất, nơi nào người khác làm ít kết quả, thanh niên phải xung phong đến làm cho tốt... Thanh niên phải luôn luôn rèn luyện đạo đức cách mạng...

- Trung thành: Trọn đời trung thành với sự nghiệp cách mạng, với Tổ quốc, với Đảng, với giai cấp.
- Dũng cảm: Không sợ khổ, không sợ khó, thực hiện: "Đâu cần thanh niên có, việc gì khó thanh niên làm", "gian khổ thì đi trước, hưởng thụ sau mọi người".

(Theo Hồ Chí Minh (2011), *Toàn tập*, tập 13, NXB Chính trị quốc gia, trang 470, 471)

❷ Điều lệ Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh quy định:

"**Điều 2:** Đoàn viên có nhiệm vụ:

1. Luôn luôn phấn đấu vì lí tưởng của Đảng và Bác Hồ. Tích cực học tập, lao động rèn luyện, tham gia các hoạt động xã hội, xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.
2. Gương mẫu chấp hành và vận động thanh thiếu nhi thực hiện đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách và pháp luật của Nhà nước. Tham gia xây dựng, bảo vệ Đảng, chính quyền và các đoàn thể nhân dân. Chấp hành Điều lệ Đoàn và các nghị quyết của Đoàn; tích cực tuyên truyền về tổ chức Đoàn trong thanh niên; sinh hoạt Đoàn và đóng đoàn phí đúng quy định".

(Theo *Điều lệ Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh*)

? ----------

a) Dựa vào các thông tin trên, em hãy xác định nhiệm vụ của thanh niên Việt Nam và những việc thanh niên cần phải làm để thực hiện nhiệm vụ đó.

b) Theo em, học sinh cần làm gì để thực hiện nhiệm vụ của thanh niên Việt Nam ngày nay?

---

1. Sống có lí tưởng là xác định được mục đích cao đẹp và có kế hoạch, quyết tâm phấn đấu để đạt được mục đích nhằm đóng góp cho lợi ích của cộng đồng, quốc gia, nhân loại.
2. Sống có lí tưởng giúp mỗi người có động lực phấn đấu hoàn thành mục tiêu của bản thân, góp phần xây dựng đất nước giàu mạnh, văn minh. Người sống có lí tưởng được xã hội công nhận, tôn trọng và tin tưởng.
3. Lí tưởng sống của thanh niên Việt Nam hiện nay là phấn đấu vì độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội; tích cực học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh; nỗ lực rèn luyện sức khoẻ, học tập để trở thành người có năng lực, bản lĩnh và người công dân tốt; tích cực tham gia vào sự nghiệp đẩy mạnh công nghiệp hoá, hiện đại hoá đất nước, xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa.
4. Học sinh cần xác định được lí tưởng sống của bản thân và từng bước hiện thực hoá lí tưởng đó qua việc tích cực học tập, lao động, rèn luyện sức khoẻ, tham gia các hoạt động tập thể, đóng góp cho sự phát triển của cộng đồng, dân tộc và nhân loại.

LUYỆN TẬP

1. Em đồng tình hay không đồng tình với quan điểm nào dưới đây? Vì sao?

a) Tất cả những người sống có mục đích đều là những người sống có lí tưởng.

b) Người sống có lí tưởng là người luôn suy nghĩ và hành động để thực hiện mục tiêu chung của dân tộc.

c) Những ai tích cực làm giàu đều là người sống có lí tưởng.

d) Ở mỗi thời đại khác nhau, con người có lí tưởng sống khác nhau.

e) Người sống có lí tưởng là người có nhiều ước mơ, hoài bão.

g) Đối với học sinh, tích cực học tập để mai sau lập nghiệp, góp phần xây dựng quê hương, đất nước chính là sống có lí tưởng.

2. Từ quan điểm dưới đây, em hãy viết bài thuyết trình về ý nghĩa của việc sống có lí tưởng:

Lí tưởng là ngọn đèn chỉ đường. Không có lí tưởng thì không có phương hướng kiên định, mà không có phương hướng thì không có cuộc sống.

(Lev Nikolayevich Tolsoy)

3. Em hãy nhận xét về việc làm của thanh niên trong các bức ảnh dưới đây và nêu ý nghĩa của những việc làm đó.

1

2

3

4

4. Em hãy kể về một tấm gương thanh niên Việt Nam tiêu biểu trong hoạt động học tập/ nghiên cứu khoa học/ khởi nghiệp/ thiện nguyện… và rút ra bài học cho bản thân.

5. Dựa vào nhiệm vụ của thanh niên Việt Nam, em hãy xác định nhiệm vụ mà bản thân phải thực hiện trong học tập và cuộc sống, từ đó xây dựng kế hoạch để thực hiện những nhiệm vụ đó.

VẬN DỤNG

1. Hãy thiết kế một thông điệp về lí tưởng sống và trang trí ở góc học tập làm mục tiêu phấn đấu của em.

2. Em hãy thực hiện kế hoạch rèn luyện theo lí tưởng và chia sẻ với các bạn về những kết quả mà em đã đạt được, những điều chưa đạt được theo kế hoạch và phương hướng phấn đấu của em.

KẾT NỐI TRI THỨC VỚI CUỘC SỐNG

Bài 2 KHOAN DUNG

MỤC TIÊU:

- *Nêu được khái niệm khoan dung và biểu hiện của khoan dung.*
- *Nhận biết được giá trị của khoan dung.*
- *Thực hiện được những việc làm thể hiện sự khoan dung trong những tình huống cụ thể, phù hợp với lứa tuổi.*
- *Phê phán các biểu hiện thiếu khoan dung.*

MỞ ĐẦU

Khoan dung là một trong những truyền thống văn hoá tốt đẹp của dân tộc Việt Nam. Truyền thống này được thể hiện qua cách ứng xử của con người trong các mối quan hệ xã hội.

Em hiểu như thế nào về lời chia sẻ sau đây của nhạc sĩ Trịnh Công Sơn?

"Giận hờn, trách móc mà làm gì bởi vì cuộc đời sẽ xoá hết những vết bầm trong tâm hồn chúng ta nếu lòng ta biết độ lượng. Ta biết tha thứ những điều nhỏ thì cuộc đời sẽ tha thứ cho ta những điều lớn hơn".

KHÁM PHÁ

1. Khái niệm, biểu hiện và giá trị của khoan dung

Em hãy đọc các thông tin sau và trả lời câu hỏi:

❶ Trải qua 10 năm (1418 – 1427), cuộc kháng chiến chống quân Minh do Bình Định vương Lê Lợi lãnh đạo đã giành thắng lợi, kết thúc bằng Hội thề Đông Quan. Tướng giặc Vương Thông cùng 10 vạn quân sĩ nhà Minh thề trước núi sông Việt Nam phải thực lòng chấm dứt chiến tranh, rút quân về nước. Căm thù quân Minh đã gây nhiều tội ác cho nhân dân, các tướng lĩnh liền cùng nhau tới khuyên vua nên giết bọn chúng. Vua trả lời rằng: "Trả thù báo oán là chuyện thường tình của mọi người, nhưng không thích giết người là bản tâm của bậc nhân đức. Vả lại, người ta đã hàng mà mình lại giết thì là điều xấu không gì lớn bằng. Nếu cốt để hả nỗi căm giận trong chốc lát mà mang tiếng với muôn đời là giết kẻ đã hàng, thì chi bằng tha mạng sống cho ức vạn người, để dập tắt mối chiến tranh cho đời sau, sử xanh ghi chép tiếng thơm muôn đời, há chẳng lớn lao sao?". Vua bèn hạ lệnh: "Cánh đường thuỷ, cấp 500 chiếc thuyền, cho Phương Chính, Mã Kỳ lãnh nhận. Cánh đường bộ, cấp lương thảo, cho Sơn Thọ, Hoàng Phúc lãnh nhận. Còn hơn 2 vạn người bị bắt hoặc đầu hàng và 2 vạn con ngựa thì do Mã Anh lãnh nhận... Tất cả đều tới dinh Bồ Đề lạy tạ mà về". Bọn Phương Chính vừa xúc động vừa hổ thẹn đến rơi nước mắt.

(Theo *Đại Việt sử ký toàn thư*, tập 2 (2003), NXB Văn hoá – Thông tin, trang 438, 439)

❷ Trong thư gửi đồng bào Nam Bộ ngày 31 – 5 – 1946, Chủ tịch Hồ Chí Minh khuyên: "Năm ngón tay cũng có ngón vắn ngón dài. Nhưng vắn dài đều họp nhau lại nơi bàn tay. Trong mấy triệu người cũng có người thế này thế khác, nhưng thế này hay thế khác đều dòng dõi của tổ tiên ta. Vậy nên ta phải khoan hồng đại độ. Ta phải nhận rằng đã là con Lạc cháu Hồng thì ai cũng có ít hay nhiều lòng ái quốc. Đối với những đồng bào lạc lối lầm đường, ta phải lấy tinh thần thân ái mà cảm hoá họ".

Trong thư gửi tù binh Pháp nhân dịp Noel ngày 24 – 12 – 1946, Người viết: "Tôi mong một ngày gần đây, hai dân tộc Pháp – Việt có thể cùng cộng tác trong vòng hoà bình và thân ái để mưu cầu hạnh phúc chung cho hai dân tộc. Trong khi chờ đợi, các bạn hãy yên lòng và sống dưới sự che chở của chúng tôi, cho đến khi hết chiến tranh, khi đó các bạn sẽ được tự do. Tôi chúc các bạn một ngày Noel vui và một năm tốt đẹp".

(Theo Hồ Chí Minh (2011), *Toàn tập*, tập 4, NXB Chính trị quốc gia, trang 280, 281, 543)

?

a) Em hãy nêu những việc làm của Bình Định vương Lê Lợi đối với quân Minh. Những việc làm đó thể hiện truyền thống nào của dân tộc Việt Nam? Nêu ý nghĩa của những việc làm đó.

b) Em hãy tìm những chi tiết thể hiện lòng khoan dung của Bác Hồ trong thông tin 2 và nêu ý nghĩa của lòng khoan dung đó.

c) Theo em, thế nào là lòng khoan dung? Hãy nêu những biểu hiện và ý nghĩa của lòng khoan dung trong cuộc sống.

2. Thực hiện những việc làm thể hiện sự khoan dung trong cuộc sống

Em hãy quan sát các hình ảnh, kết hợp đọc những trường hợp sau để trả lời câu hỏi:

Do gây tai nạn nghiêm trọng trong một lần ngủ gật khi đang lái xe khách, anh H phải chấp hành hình phạt tù. Sau khi chấp hành hình phạt, trở về nhà, anh thường lủi thủi một mình, không dám giao tiếp với ai vì ngại bị phân biệt, kì thị. Thấy vậy, T rất thương anh vì trước kia, anh rất vui vẻ, hoà đồng với mọi người. T bàn với các bạn trong xóm tìm cách để gần gũi, động viên, chia sẻ, giúp anh vượt qua được mặc cảm, nhanh chóng hoà nhập với cộng đồng.

?

a) Dựa vào biểu hiện của lòng khoan dung, em có nhận xét gì về lời nói, việc làm của các chủ thể trong những hình ảnh và trường hợp trên?

b) Em có lời khuyên gì đối với những chủ thể thiếu khoan dung trong những hình ảnh và trường hợp trên?

c) Theo em, để có lòng khoan dung, chúng ta cần làm gì?

1. Khoan dung là rộng lòng tha thứ. Biểu hiện của khoan dung là: tha thứ cho chính mình và người khác khi đã biết hối hận và sửa chữa lỗi lầm; lắng nghe và tôn trọng sự khác biệt của người khác, không cố chấp, hẹp hòi, định kiến.
2. Người có lòng khoan dung sẽ được mọi người yêu mến, tin cậy. Người được tha thứ sẽ có cơ hội sửa chữa lỗi lầm để trở thành người tốt. Nhờ có lòng khoan dung, mối quan hệ giữa người với người sẽ tốt đẹp hơn.
3. Để trở thành người có lòng khoan dung, mỗi chúng ta đều cần sống chân thành, rộng lượng; tôn trọng và chấp nhận cá tính, sở thích, thói quen của người khác; phê phán sự ích kỉ, hẹp hòi, thiếu khoan dung, độ lượng.

LUYỆN TẬP

1. Em hãy tìm những câu ca dao, tục ngữ, thành ngữ, danh ngôn về lòng khoan dung, từ đó xác định biểu hiện, ý nghĩa và rút ra bài học về lòng khoan dung.
2. Em đồng tình/ không đồng tình với ý kiến nào dưới đây về lòng khoan dung? Vì sao?

a) Khoan dung là bỏ qua mọi lỗi lầm của người khác.

b) Không biết tha thứ cho bản thân mình là không khoan dung.

c) Khoan dung là phải quyết liệt phê phán tất cả những người mắc sai lầm.

d) Khoan dung là chấp nhận mọi sở thích, thói quen của người khác.

3. Từ câu danh ngôn dưới đây, em hãy viết một đoạn văn về tác hại của sự thiếu khoan dung trong cuộc sống:

Không khoan dung cũng là một hình thức bạo lực và là trở ngại cho sự phát triển của một tinh thần dân chủ thực sự.

(Mahatma Gandhi)

4. Em hãy đọc các tình huống sau để trả lời câu hỏi:

a) D luôn cảm thấy day dứt vì đã mắc lỗi với ông nội. Bây giờ, ông đã mất, D càng cảm thấy ân hận vì không còn cơ hội để nhận lỗi với ông nữa.

Nếu là bạn của D, em sẽ khuyên D điều gì?

b) Do không tìm hiểu kĩ, Q nói với thầy giáo rằng P làm hỏng thiết bị của phòng thí nghiệm. Bị phê bình oan, P giận và nói sẽ không bao giờ chơi với Q nữa. Cuối năm học, Q cùng gia đình chuyển tới nơi khác. Trước khi đi, Q nhắn tin muốn gặp để chào và xin lỗi P. Khi ấy, P vẫn còn giận Q nên băn khoăn không biết có nên gặp Q không.

Theo em, P nên làm gì?

c) K rủ T tham gia một nhóm bạn. Trong nhóm đó có một số người hay bình luận khiếm nhã về trang phục, hình dáng và đời tư của người khác.

Nếu là T, em sẽ nói gì với K?

5. Em hãy nêu một số tình huống thường gặp trong cuộc sống đòi hỏi lòng khoan dung và đưa ra cách ứng xử theo bảng gợi ý sau:

Không gian	Tình huống	Cách ứng xử
Gia đình		
Nhà trường		
Xã hội		

VẬN DỤNG

1. Em hãy thiết kế một sản phẩm (bức tranh, thông điệp, tiểu phẩm, đoạn thơ,...) về vai trò của lòng khoan dung trong cuộc sống và chia sẻ ý nghĩa của sản phẩm đó.

2. Em hãy viết một bức thư gửi tới người mà em cảm thấy ân hận khi đã từng ứng xử thiếu khoan dung với họ.

Bài 3 TÍCH CỰC THAM GIA CÁC HOẠT ĐỘNG CỘNG ĐỒNG

MỤC TIÊU:

- *Hiểu được thế nào là hoạt động cộng đồng; nêu được một số hoạt động cộng đồng.*
- *Giải thích được sự cần thiết phải tham gia các hoạt động cộng đồng.*
- *Nhận biết được trách nhiệm của học sinh trong việc tham gia vào các hoạt động cộng đồng.*
- *Tham gia tích cực, tự giác các hoạt động chung của cộng đồng phù hợp với lứa tuổi do lớp, trường, địa phương tổ chức.*
- *Phê phán biểu hiện thờ ơ, thiếu trách nhiệm với các hoạt động cộng đồng.*

MỞ ĐẦU

Mỗi chúng ta không chỉ cần có trách nhiệm với bản thân mà còn cần có trách nhiệm với gia đình, cộng đồng. Tham gia các hoạt động cộng đồng sẽ giúp lan toả những giá trị tích cực, góp phần xây dựng, phát triển cộng đồng, bên cạnh đó còn giúp bản thân mỗi người mở rộng hiểu biết, nâng cao giá trị bản thân, giúp chúng ta sống có trách nhiệm hơn.

Em hãy quan sát các hình ảnh dưới đây và cho biết tên, ý nghĩa của những hoạt động cộng đồng được thể hiện trong các hình ảnh đó.

KHÁM PHÁ

1. Hoạt động cộng đồng và sự cần thiết phải tham gia hoạt động cộng đồng

Em hãy đọc thông tin sau và trả lời câu hỏi:

Theo Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XII (2022 – 2027) của Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh, "Thanh niên tình nguyện" là phong trào

chủ lực của Đoàn các cấp, đã cổ vũ và phát huy tinh thần xung kích, tình nguyện của thanh niên với các hoạt động tiêu biểu như: tình nguyện chung tay xây dựng nông thôn mới; tham gia xây dựng đô thị văn minh; bảo vệ môi trường, ứng phó với biến đổi khí hậu; tham gia đảm bảo trật tự an toàn giao thông; đảm bảo an sinh xã hội;...

Hoạt động tình nguyện chung tay xây dựng nông thôn mới được triển khai rộng khắp, trở thành phong trào thi đua sôi nổi, thu hút đông đảo thanh niên và người dân tham gia. Tập trung vào việc xây dựng kết cấu hạ tầng, đời sống văn hoá ở nông thôn, bài trừ các hủ tục lạc hậu, tổ chức các hoạt động văn hoá, văn nghệ, thể dục thể thao, xây dựng các sân chơi cho thiếu nhi, sửa chữa và làm đẹp các công trình, di tích lịch sử, văn hoá của địa phương; tham gia phát triển kinh tế ở nông thôn;... Trong nhiệm kì, Đoàn thanh niên cả nước đã tham gia thắp sáng hơn 5.800 km đường giao thông nông thôn, xây dựng hơn 4.100 tuyến đường nông thôn mới kiểu mẫu, làm mới hơn 7.100 km đường giao thông nông thôn và hơn 2.300 cầu nông thôn; xây dựng hơn 400 nhà văn hoá; tổ chức đồng loạt 29.433 "Ngày Chủ nhật xanh" với sự tham gia của gần 8,75 triệu lượt đoàn viên, thanh niên.

Hoạt động tình nguyện đảm bảo an sinh xã hội với các việc làm như: tham gia phát triển cộng đồng, hỗ trợ trẻ em có hoàn cảnh khó khăn, người già neo đơn, thanh niên yếu thế, dễ bị tổn thương thông qua các chương trình: Nhà nhân ái; Trường đẹp cho em; Nhà bán trú cho em; Hành trình nhân ái vì sức khoẻ cộng đồng; Mang âm nhạc đến bệnh viện; Cùng sống khoẻ; Tiếp sức người bệnh; Ngày Chủ nhật đỏ;...

Thông qua những hoạt động cộng đồng này, phong trào đã cổ vũ, khơi dậy tinh thần tương thân tương ái, tính xung kích, tình nguyện của thanh niên Việt Nam; là môi trường để thanh niên cống hiến, trưởng thành và phát huy trách nhiệm của tuổi trẻ với cộng đồng và xã hội, củng cố niềm tin, rèn luyện ý chí, nghị lực và xây dựng quan điểm sống tích cực cho thanh niên.

?

a) Em hãy kể tên những hoạt động cộng đồng trong thông tin trên.

b) Em hãy nêu mục đích, đối tượng tham gia và ý nghĩa của những hoạt động đó.

c) Theo em, thế nào là hoạt động cộng đồng? Em hãy nêu ý nghĩa của hoạt động cộng đồng.

2. Tham gia các hoạt động cộng đồng

Em hãy quan sát các hình ảnh, kết hợp đọc những trường hợp sau để trả lời câu hỏi:

❶ Tuy còn nhỏ tuổi nhưng B đã là thành viên của Câu lạc bộ Hát quan họ của xã. Vào cuối tuần, B thường tích cực tham gia cùng các thành viên trong câu lạc bộ tập luyện và biểu diễn phục vụ bà con mỗi khi có dịp lễ hội. Không những thế, B còn động viên nhiều bạn trong xóm cùng tham gia.

❷ Nhân ngày Thương binh – Liệt sĩ 27/7, nhà trường tổ chức hoạt động chăm sóc, thăm viếng nghĩa trang liệt sĩ của xã. Hai bạn C và H được phân công nhiệm vụ làm vệ sinh khu vực đài tưởng niệm nhưng cả hai chỉ mải nói chuyện, không hoàn thành công việc được giao.

?

a) Hoạt động nào trong các hình ảnh trên đã được trường, lớp, địa phương em tổ chức?

b) Em có nhận xét gì về tinh thần, thái độ của các nhân vật khi tham gia hoạt động cộng đồng trong các trường hợp trên? Hãy đưa ra lời khuyên cho những bạn chưa tích cực, tự giác khi tham gia hoạt động cộng đồng.

c) Em đã tham gia những hoạt động cộng đồng nào? Hãy chia sẻ những việc em đã làm khi tham gia các hoạt động đó và nêu những điều em thấy hài lòng, chưa hài lòng khi tham gia.

1. Hoạt động cộng đồng là những hoạt động được tổ chức bởi các cá nhân, tập thể nhằm mang lại lợi ích chung cho cộng đồng.
2. Một số hoạt động cộng đồng tiêu biểu như: thiện nguyện, nhân đạo; đền ơn đáp nghĩa; bảo vệ môi trường, cảnh quan; phòng, chống tệ nạn xã hội; gìn giữ và phát huy truyền thống văn hoá dân tộc;...
3. Ý nghĩa của việc tham gia các hoạt động cộng đồng:
   - Đối với cá nhân: giúp mở rộng tầm hiểu biết, rèn luyện kĩ năng; có tinh thần trách nhiệm đóng góp công sức và trí tuệ của mình vào công việc chung của tập thể, xã hội; nâng cao giá trị của bản thân và được mọi người yêu mến;...
   - Đối với cộng đồng: phát huy sức mạnh của các lực lượng xã hội; tạo ra sự kết nối các thành viên trong cộng đồng; xây dựng mối quan hệ đoàn kết, nhân ái, lan toả những giá trị tích cực; góp phần xây dựng đất nước văn minh, giàu mạnh.
4. Học sinh cần chủ động, tích cực tham gia các hoạt động cộng đồng do nhà trường, địa phương tổ chức; tích cực vận động người thân, bạn bè cùng tham gia; phê phán những biểu hiện thờ ơ, thiếu trách nhiệm với các hoạt động cộng đồng.

LUYỆN TẬP

1. Em đồng tình/ không đồng tình với ý kiến nào dưới đây? Vì sao?

a) Khi có nhiều cá nhân tham gia vào một hoạt động chung thì đó là hoạt động cộng đồng.

b) Tích cực tham gia hoạt động cộng đồng giúp mỗi cá nhân hoàn thiện bản thân và lan toả các giá trị tốt đẹp.

c) Chỉ những cá nhân có điều kiện kinh tế mới tham gia được hoạt động cộng đồng.

d) Học sinh không chỉ tích cực tham gia hoạt động cộng đồng mà còn cần động viên người thân, bạn bè cùng tham gia.

2. Em hãy nêu ý nghĩa của các hoạt động cộng đồng trong những trường hợp dưới đây:

a) Anh S và các đồng nghiệp trong văn phòng luật sư đã tích cực tham gia các hoạt động trợ giúp pháp lí cho những người nghèo, người yếu thế ở địa phương.

b) Anh H cùng đoàn y, bác sĩ của Trạm Y tế xã tổ chức chương trình khám chữa bệnh nhân đạo, cấp thuốc miễn phí cho bà con dân tộc thiểu số, người dân tại các địa bàn vùng sâu, vùng xa, vùng biên giới đặc biệt khó khăn.

c) Vào thời gian nghỉ hè, chị B thường cùng các bạn trong Đoàn Thanh niên tham gia Đội tuyên truyền phòng, chống tệ nạn xã hội ở địa phương.

d) Câu lạc bộ Bảo vệ hành tinh xanh thực hiện dự án thu gom pin đã qua sử dụng để mang tới nơi xử lí an toàn.

3. Em hãy đọc trường hợp sau và trả lời câu hỏi:

Chủ nhật, T cùng bố mẹ tham gia nhóm từ thiện do Hội Chữ thập đỏ xã tổ chức, nấu những nồi cháo để tặng những bệnh nhân nghèo đang điều trị tại các bệnh viện đóng trên địa bàn. Mẹ nhắc em gái T (đang học lớp 7) cùng tham gia nhưng em từ chối vì muốn được nghỉ ngơi, vui chơi sau một tuần học tập.

Em có nhận xét gì về thái độ của em gái T? Hãy đưa ra lời khuyên cho em gái T.

4. Em hãy cùng nhóm bạn xây dựng kế hoạch thực hiện một hoạt động cộng đồng theo gợi ý dưới đây:

KẾ HOẠCH

Tên hoạt động: ...

1. Mục đích của hoạt động: ...

2. Những việc cần làm:

- Nhiệm vụ 1: ...
- Nhiệm vụ 2: ...

3. Thời gian, địa điểm: ...

4. Cách thức thực hiện: ...

5. Người phối hợp thực hiện: ...

VẬN DỤNG

1. Em hãy cùng các bạn trong nhóm thực hiện kế hoạch tham gia hoạt động cộng đồng đã được xây dựng trong hoạt động luyện tập và báo cáo kết quả thực hiện (thông qua bài thu hoạch, clip, tranh ảnh,...).

2. Em hãy cùng các bạn trong nhóm viết bài tuyên truyền về chương trình "Giờ Trái Đất" để vận động mọi người cùng tham gia hưởng ứng.

KẾT NỐI TRI THỨC VỚI CUỘC SỐNG

Bài 4 KHÁCH QUAN VÀ CÔNG BẰNG

MỤC TIÊU:

- *Nhận biết được những biểu hiện khách quan, công bằng.*
- *Hiểu được ý nghĩa của khách quan, công bằng; tác hại của sự thiếu khách quan, công bằng.*
- *Thể hiện được thái độ khách quan, công bằng trong cuộc sống hằng ngày.*
- *Phê phán những biểu hiện không khách quan, công bằng.*

MỞ ĐẦU

Trong xã hội, mỗi cá nhân, mỗi nhóm người có những nhu cầu và lợi ích khác nhau. Để đảm bảo lợi ích chính đáng cho mỗi cá nhân và giải quyết hài hoà các mối quan hệ, góp phần xây dựng xã hội văn minh, tiến bộ, chúng ta cần phải có sự khách quan, công bằng trong đánh giá và ứng xử.

Em hãy kể về một trường hợp thể hiện sự khách quan, công bằng trong cuộc sống mà em được chứng kiến.

KHÁM PHÁ

1. Khách quan và biểu hiện của khách quan

Em hãy đọc thông tin sau và trả lời câu hỏi:

Khách quan là nhìn nhận sự vật, sự việc, con người một cách thực tế, chính xác, không thiên vị hay thành kiến mà phải dựa trên chứng cứ và dữ liệu xác đáng. Ngành kiểm sát với những công việc liên quan trực tiếp đến sinh mệnh, tự do, danh dự nhân phẩm của con người, càng cần đảm bảo tính khách quan. Chủ tịch Hồ Chí Minh căn dặn: "Cán bộ kiểm sát phải công minh, chính trực, khách quan, thận trọng, khiêm tốn", trong đó, tính khách quan là một yêu cầu quan trọng, được cụ thể hoá trong Quyết định số 21/QĐ-VKSTC năm 2023 về Quy tắc chuẩn mực đạo đức nghề nghiệp của người cán bộ kiểm sát: "Tính khách quan là phương pháp làm việc của người cán bộ kiểm sát; theo đó, cán bộ kiểm sát đáp ứng các yêu cầu: (1) Phải chí công vô tư, luôn tôn trọng sự thật khách quan; giải quyết công việc theo đúng pháp luật và quy định của Ngành; không vì lợi ích cá nhân, lợi ích nhóm, không thiên vị hoặc áp đặt định kiến cá nhân chủ quan bất cứ bên nào trong giải quyết

KẾT NỐI TRI THỨC VỚI CUỘC SỐNG

vụ án, vụ việc. (2) Không can thiệp trái pháp luật vào hoạt động thực thi công vụ của các cá nhân, cơ quan, đơn vị trong và ngoài ngành kiểm sát...". Làm tốt điều này sẽ giảm bớt được oan sai, xét xử đúng người, đúng tội, củng cố niềm tin trong nhân dân, làm cho bộ máy nhà nước thực sự có hiệu lực, sức mạnh. Khách quan không chỉ quan trọng với người cán bộ kiểm sát mà với mọi người, mọi ngành nghề trong xã hội, giúp chúng ta có cái nhìn đúng đắn và xây dựng mối quan hệ tốt đẹp với mọi người.

?

a) Để thực hiện được tính khách quan, người cán bộ kiểm sát phải làm gì? Điều gì sẽ xảy ra nếu họ thiếu khách quan trong công việc?

b) Qua thông tin trên, em hãy chỉ ra các biểu hiện và ý nghĩa của khách quan.

c) Theo em, nhận thức và hành vi thiếu khách quan sẽ có tác hại gì?

2. Công bằng và biểu hiện của công bằng

Em hãy đọc thông tin và trường hợp sau để trả lời câu hỏi:

❶ Công bằng vừa là mục tiêu vừa là động lực phát triển của xã hội Việt Nam. Công bằng được hiểu là *sự bình đẳng về quyền lợi và nghĩa vụ của con người trước pháp luật. Cốt lõi của công bằng là công bằng về cơ hội phát triển, nghĩa là tạo cơ hội như nhau cho mọi người, có tính đến yếu tố khác biệt*, người yếu thế hơn sẽ được tạo điều kiện tốt hơn để có cơ hội như người mạnh hơn. Đại hội XIII của Đảng nhấn mạnh: "Phát triển vì con người, tạo điều kiện cho mọi người, nhất là trẻ em, nhóm yếu thế, đồng bào dân tộc thiểu số, người di cư hoà nhập, tiếp cận bình đẳng nguồn lực, cơ hội phát triển và hưởng thụ công bằng các dịch vụ xã hội cơ bản. Tiếp tục hoàn thiện và thực hiện các chính sách dân tộc bình đẳng, đoàn kết, cùng phát triển".

(Theo Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, tập 1, NXB Chính trị Quốc gia Sự thật, trang 264)

❷ H sinh ra và lớn lên ở một vùng cao hẻo lánh. Học hết Tiểu học, H định nghỉ học vì điểm trường Trung học cơ sở cách rất xa nhà em. Nếu muốn đi học, H phải dậy từ 4 giờ sáng để kịp vào học lúc 7 giờ. Nhưng may mắn, H trúng tuyển vào học ở Trường Phổ thông Dân tộc nội trú tỉnh, được hưởng những chính sách ưu đãi của Nhà nước dành cho học sinh dân tộc thiểu số. Nhờ vậy, H đã thực hiện được mong muốn tiếp tục học tập của mình.

3 Phòng khám Bệnh viện D thường rất đông nên cô C phải đi sớm để xếp hàng chờ đến lượt được khám bệnh, trong khi anh Y là người cùng phố với cô vừa đến nơi đã được mời vào khám trước do có người quen là nhân viên làm việc ở đây.

?

a) Em hãy chỉ ra những biểu hiện của công bằng/ thiếu công bằng trong các thông tin, trường hợp trên.

b) Em hãy nêu ý nghĩa của công bằng, tác hại của sự thiếu công bằng trong cuộc sống.

3. Rèn luyện thái độ khách quan, công bằng

Em hãy đọc trường hợp, kết hợp quan sát hình ảnh sau để trả lời câu hỏi:

Một nhóm sinh viên đại học về trường của K để khảo sát hứng thú học tập của học sinh. K nhận hai phiếu và viết luôn cho G. Thấy vậy, B hỏi: "Hứng thú học tập của G có giống cậu đâu mà cậu lại viết giúp G vậy?". K cười đáp: "Chúng mình đều là học sinh, học chung lớp, chung trường, nên sẽ có hứng thú giống nhau!".

?

a) Em có nhận xét gì về lời nói và hành động của các nhân vật trong những trường hợp trên?

b) Nếu ở trong các trường hợp đó, em sẽ làm gì?

1. Biểu hiện của khách quan là nhìn nhận sự vật, hiện tượng chính xác, trung thực, không định kiến, thiên vị.
Khách quan có vai trò giúp chúng ta nhìn nhận, đánh giá đúng bản chất của sự vật, sự việc, con người, từ đó có các quyết định chính xác trong công việc và cách ứng xử văn hoá trong các mối quan hệ. Trái lại, thiếu khách quan sẽ dẫn tới những sai lầm trong công việc và ứng xử, ảnh hưởng tiêu cực tới các mối quan hệ.

2. Biểu hiện của công bằng là đối xử bình đẳng, không thiên vị, không phân biệt đối xử.
Công bằng có vai trò quan trọng trong việc bảo vệ quyền lợi chính đáng của mỗi cá nhân, giúp con người có cơ hội phát triển bình đẳng với nhau, giúp họ cảm thấy được tôn trọng, tự tin hơn trong cuộc sống. Công bằng cũng góp phần xây dựng xã hội bình đẳng, dân chủ, văn minh. Trái lại, thiếu công bằng sẽ dẫn tới bất công, bất bình đẳng, mâu thuẫn, xung đột trong các mối quan hệ.

3. Mỗi người đều cần rèn luyện thái độ nhìn nhận, đánh giá sự vật, hiện tượng khách quan, tôn trọng, bảo vệ lẽ phải; không định kiến, thiên vị trong việc đánh giá hành vi, việc làm của bản thân và những người xung quanh; phê phán các biểu hiện thiếu khách quan, công bằng.

LUYỆN TẬP

1. Trong các câu ca dao, tục ngữ, thành ngữ dưới đây, câu nào nói về sự khách quan, công bằng? Câu nào nói về sự thiếu khách quan, công bằng? Vì sao?

a) Nói có sách, mách có chứng.

b) Yêu nhau củ ấu cũng tròn
Ghét nhau thì quả bồ hòn cũng méo.

c) Nhất bên trọng nhất bên khinh.

d) Quân pháp bất vị thân.

e) Ăn cho đều, kêu cho sòng.

g) Công ai nấy nhớ, tội ai nấy chịu.

2. Trường hợp nào dưới đây thể hiện/ không thể hiện sự khách quan, công bằng? Vì sao?

a) Vì thấy đa số các bạn ủng hộ ý kiến của T nên M cũng ủng hộ mặc dù biết rằng đó là ý kiến sai.

b) Mặc dù ông B hàng xóm là ân nhân của gia đình V nhưng bố mẹ V vẫn không ủng hộ một số việc làm vi phạm pháp luật của ông.

c) Trong gia đình G, chỉ có mẹ và chị gái G làm công việc nội trợ.

d) P và M chơi thân với nhau. Trong buổi lao động trồng cây ở vườn trường, P đã cố ý phân công cho M công việc nhẹ nhàng.

e) Chị gái của H được cộng điểm ưu tiên vào đại học vì là người dân tộc thiểu số.

g) Mặc dù có sự chênh lệch về nội dung và hình thức giữa tập san của các tổ, K vẫn cho điểm bằng nhau vì không muốn làm mất lòng các bạn ở tổ có tập san kém hơn.

3. Từ quan niệm "Không có sự khách quan và công bằng, không thể có niềm tin và sự đồng lòng của mọi người", em hãy viết một đoạn văn và thuyết trình trước lớp về ý nghĩa của sự khách quan, công bằng và tác hại của sự thiếu khách quan, công bằng.

4. Em hãy đọc các tình huống sau và trả lời câu hỏi:

a) H được làm trọng tài trong trận bóng đá giữa hai lớp 9A và 9B. Vì chơi thân với đội trưởng của đội bóng lớp 9A nên H bỏ qua lỗi việt vị của đội này, dẫn tới bàn thua cho đội bóng lớp 9B. Thấy thế, một số bạn của đội bóng lớp 9B đã rời sân khi trận đấu chưa kết thúc.

Em có nhận xét gì về việc làm của bạn H? Theo em, bạn H cần làm gì để đảm bảo tính khách quan, công bằng?

b) Làm việc trong một phân xưởng sản xuất cơ khí gia công tư nhân, anh C thắc mắc: các lao động trong xưởng có thời gian lao động và độ vất vả như nhau nhưng mức thu nhập lại khác nhau và cho rằng như vậy là không công bằng.

Bằng hiểu biết về công bằng xã hội, em hãy giải đáp thắc mắc cho anh C.

5. Em hãy kể về một số biểu hiện thiếu khách quan, công bằng trong cuộc sống và đề xuất cách khắc phục phù hợp.

VẬN DỤNG

1. Em hãy sưu tầm câu chuyện về sự khách quan, công bằng và rút ra bài học cho bản thân.

2. Em hãy cùng nhóm bạn thiết kế một áp phích tuyên truyền về vai trò của sự công bằng trong xã hội.

Bài 5 BẢO VỆ HOÀ BÌNH

MỤC TIÊU:

- *Nêu được thế nào là hoà bình và bảo vệ hoà bình; các biểu hiện của hoà bình.*
- *Giải thích được vì sao cần phải bảo vệ hoà bình.*
- *Nhận ra được những biện pháp để thúc đẩy và bảo vệ hoà bình.*
- *Biết lựa chọn và tham gia những hoạt động phù hợp để bảo vệ hoà bình.*
- *Phê phán xung đột sắc tộc và chiến tranh phi nghĩa.*

MỞ ĐẦU

Thế giới đã phải trải qua nhiều cuộc chiến tranh tàn khốc, đau thương. Vì vậy, được sống trong hoà bình là khát vọng của toàn nhân loại. Để giữ gìn cuộc sống bình yên và xây dựng xã hội văn minh, giàu đẹp, mỗi chúng ta cần tích cực đấu tranh bảo vệ hoà bình.

Em hãy đọc đoạn trích lời bài hát "Chúng em cần hoà bình" (sáng tác: Hoàng Long - Hoàng Lân) và chia sẻ suy nghĩ của em về cuộc sống hoà bình.

"Để loài người chung sống trong hoà bình
Để đàn em được vui ca học hành
Để ngàn cây lá hoa vươn mầm xanh
Bạn bè sống với nhau trong tình yêu thương
Chúng em cần bầu trời hoà bình
Chúng em cần bầu trời hoà bình
Trên Trái Đất không còn chiến tranh
Đấu tranh vì một nền hoà bình
Đấu tranh vì một nền hoà bình
Không còn tiếng súng, tiếng bom trên hành tinh..."

KHÁM PHÁ

1. Hoà bình và các biểu hiện của hoà bình

Em hãy đọc thông tin, kết hợp quan sát các hình ảnh sau để trả lời câu hỏi:

Trong cuộc chiến tranh xâm lược Việt Nam, đế quốc Mỹ đã giội hàng triệu tấn bom đạn xuống làng mạc, trường học, bệnh viện,... gây biết bao đau thương tang tóc trên khắp đất nước ta, trong đó có cuộc tập kích chiến lược

12 ngày đêm bằng không quân với quy mô lớn chưa từng có trong lịch sử chiến tranh vào Thủ đô Hà Nội và thành phố cảng Hải Phòng, từ ngày 18 đến 29 tháng 12 năm 1972.

Riêng tại khu vực Hà Nội, Mỹ đã sử dụng 444 lần chiếc máy bay chiến lược B52, hơn 1.000 lần chiếc máy bay chiến thuật chiến đấu với số lượng bom đạn là 4 vạn tấn. Nhờ chuẩn bị tốt cả về tư tưởng và tổ chức, lực lượng và phương tiện, quân dân Hà Nội đã đánh bại hoàn toàn cuộc tập kích của đế quốc Mỹ. Ngày 27 – 1 – 1973, Hiệp định Paris về chấm dứt chiến tranh lập lại hoà bình ở Việt Nam được kí kết. Sau Hiệp định, nhân dân Hà Nội đã tranh thủ điều kiện hoà bình để hàn gắn vết thương chiến tranh, đẩy mạnh sản xuất, khôi phục và phát triển kinh tế, văn hoá, ổn định đời sống, cùng nhân dân miền Bắc làm hậu phương lớn, góp phần chi viện cho tiền tuyến, giải phóng miền Nam, thống nhất đất nước.

Ngày nay, Hà Nội đang từng bước đổi mới, phát triển, đạt được nhiều thành tựu to lớn trên tất cả các lĩnh vực, đời sống của nhân dân ngày càng ấm no, hạnh phúc. Hà Nội thực sự đã trở thành trung tâm kinh tế, chính trị và văn hoá của cả nước. Ngày 16 – 7 – 1999, Hà Nội được UNESCO vinh danh là "Thành phố vì hoà bình". Đây là sự ghi nhận của cộng đồng quốc tế về những thành tựu trong quá trình đổi mới cũng như khát vọng hoà bình của người dân Việt Nam.

(Theo Lê Mậu Hãn (Chủ biên) (2001), *Đại cương lịch sử Việt Nam*, tập III, NXB Giáo dục, trang 243, 244, 248)

Phố Khâm Thiên, Hà Nội bị bom Mỹ tàn phá huỷ diệt năm 1972

Hà Nội ngày nay

?

a) Từ thông tin và các hình ảnh trên, em hãy cho biết cuộc chiến tranh xâm lược của đế quốc Mỹ đã gây ra hậu quả gì với Thủ đô Hà Nội. Cuộc sống của người dân và sự phát triển của Hà Nội trong chiến tranh và trong hoà bình có sự khác nhau như thế nào?

b) Theo em, hoà bình là gì? Hãy nêu các biểu hiện của hoà bình.

2. Bảo vệ hoà bình và các biện pháp bảo vệ hoà bình

Em hãy đọc các thông tin sau và trả lời câu hỏi:

❶ Trong lịch sử nhân loại, đã có nhiều cuộc chiến tranh xâm lược huỷ diệt và tàn phá sự sống của loài người như Chiến tranh thế giới thứ nhất (1914 – 1918) và Chiến tranh thế giới thứ hai (1939 – 1945). Riêng Chiến tranh thế giới thứ hai, đã khiến cho 76 nước bị đưa vào vòng chiến, khoảng 60 triệu người chết, 90 triệu người bị tàn phế, thiệt hại về vật chất ước tính khoảng 4.000 tỉ đô la (tính theo giá đương thời). Nền văn minh vật chất và tinh thần của nhân loại bị tàn phá nặng nề.

Ngày nay, hoà bình, hợp tác phát triển là xu thế lớn song các điểm nóng cạnh tranh, xung đột vẫn rất phức tạp, đặc biệt là xung đột sắc tộc, tôn giáo trở thành nhân tố gây mất ổn định ở một số vùng, lãnh thổ,... khiến cho dân thường vô tội nơi đây phải sống trong tình trạng căng thẳng, lo âu và sợ hãi.

(Theo Phan Ngọc Liên (Chủ biên) (2016), *Lịch sử thế giới cận đại*, tập II, NXB Đại học Sư phạm, trang 72)

❷ Mọi dân tộc, quốc gia trên thế giới đều có quyền và nghĩa vụ bảo vệ, gìn giữ hoà bình, giải quyết các cuộc xung đột quốc tế bằng biện pháp hoà bình, tránh sử dụng vũ lực, ngăn chặn, xoá bỏ những mối đe doạ chiến tranh.

Là một quốc gia đã trải qua nhiều cuộc chiến tranh nên hoà bình luôn là mong ước, khát vọng ngàn đời của dân tộc Việt Nam. Bảo vệ Tổ quốc, gìn giữ hoà bình luôn được xác định là nhiệm vụ quan trọng hàng đầu. Văn kiện Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ XIII đã xác định rõ mục tiêu xây dựng và bảo vệ vững chắc Tổ quốc, giữ vững môi trường hoà bình, ổn định; Xác định nhiệm vụ chủ động ngăn ngừa các nguy cơ chiến tranh, xung đột từ sớm, từ xa; Kiên quyết, kiên trì bảo vệ vững chắc độc lập, chủ quyền, thống nhất, toàn vẹn lãnh thổ, bảo đảm an ninh quốc gia, trật tự an toàn xã hội; Tiếp tục xây dựng quân đội nhân dân – công an nhân dân cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, từng bước hiện đại. Xây dựng thế trận quốc phòng toàn dân và an ninh nhân dân vững chắc là nền tảng cho sự nghiệp bảo vệ Tổ quốc.

(Theo Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, tập 1, NXB Chính trị Quốc gia Sự thật, trang 35, 48, 49, 50)

Thứ trưởng Bộ Quốc phòng Tạ Quang Bửu (người ngồi bên phải) thay mặt Chính phủ Việt Nam và Bộ Tổng Tư lệnh Quân đội nhân dân Việt Nam kí Hiệp định Giơ-ne-vơ năm 1954 về đình chỉ chiến tranh, khôi phục hoà bình ở Đông Dương, bãi bỏ quyền cai trị của người Pháp, công nhận nền độc lập của 3 quốc gia: Việt Nam, Lào và Cam-pu-chia.

a) Từ các thông tin và hình ảnh trên, em hãy giải thích vì sao cần phải bảo vệ hoà bình và cho biết các biện pháp góp phần thúc đẩy và bảo vệ hoà bình.

b) Từ thực tiễn cuộc sống, em hãy lấy ví dụ về xung đột sắc tộc, chiến tranh phi nghĩa trên thế giới và bày tỏ quan điểm của mình về những sự kiện đó.

c) Theo em, bảo vệ hoà bình là gì? Hãy kể thêm những biện pháp thúc đẩy và bảo vệ hoà bình mà em biết.

1. Hoà bình là tình trạng không có chiến tranh hay xung đột vũ trang; con người được sống trong một môi trường xã hội an toàn, hạnh phúc.

   Biểu hiện của hoà bình là cuộc sống bình yên, con người được học tập, lao động, phát triển, chung sống hoà thuận cùng nhau; các quốc gia tôn trọng, hợp tác cùng phát triển.

2. Bảo vệ hoà bình là giữ gìn cuộc sống bình yên; dùng thương lượng, đàm phán giải quyết mọi mâu thuẫn, xung đột giữa các dân tộc, tôn giáo và quốc gia, không để xảy ra chiến tranh hay xung đột vũ trang.

   Hoà bình mang lại cuộc sống ấm no, hạnh phúc và bình yên cho mỗi người, mỗi gia đình và xã hội; Bảo vệ hoà bình để ngăn chặn chiến tranh, nhằm phát triển kinh tế – xã hội; thúc đẩy và xây dựng các mối quan hệ bình đẳng, hữu nghị, hợp tác giữa các quốc gia, dân tộc.

3. Biện pháp bảo vệ hoà bình:

- Chủ động giải quyết mâu thuẫn bằng biện pháp hoà bình qua thương lượng, đàm phán.
- Giải quyết mâu thuẫn khi xảy ra xung đột, mâu thuẫn căn cứ theo pháp luật quốc tế, dựa trên công lí và chính nghĩa, không thoả hiệp vô nguyên tắc với tội ác và bất công xã hội.

4. Học sinh cần học điều hay, lẽ phải; học cách sống hài hoà, văn minh; biết giải quyết các mâu thuẫn bằng hoà giải; chủ động can ngăn các bất đồng; hưởng ứng các phong trào về hoà bình mà trường, lớp tổ chức; biết tôn trọng và không phân biệt kì thị văn hoá, dân tộc, sắc tộc; lên án chiến tranh phi nghĩa.

LUYỆN TẬP

1. Em đồng tình/ không đồng tình với ý kiến nào sau đây? Vì sao?

a) Hoà bình là khát vọng của những nước đang có chiến tranh.

b) Hoà bình, hợp tác, liên kết và phát triển vẫn là xu thế tất yếu của thời đại.

c) Mỗi quốc gia có ý thức xây dựng mối quan hệ tôn trọng, bình đẳng, thân thiện sẽ góp phần bảo vệ hoà bình.

d) Bảo vệ hoà bình là trách nhiệm của những nước có tiềm năng quân sự.

2. Em hãy quan sát các hình ảnh sau và trả lời câu hỏi:

• Em có nhận xét gì về hành động góp phần bảo vệ hoà bình của các bạn trong những hình ảnh trên?

• Hãy kể về một số việc em đã làm để góp phần bảo vệ hoà bình. Cảm xúc của em khi đó như thế nào?

3. Em hãy kể tên một địa điểm trên thế giới đã từng xảy ra chiến tranh, khủng bố hoặc xung đột vũ trang gần đây và cho biết nguyên nhân, hậu quả của cuộc chiến tranh, khủng bố hoặc xung đột vũ trang đó.

Theo em, mỗi cá nhân, tổ chức cần làm gì để phòng chống chiến tranh, khủng bố và xung đột vũ trang?

4. Em hãy sưu tầm một số câu nói mang tính chất tuyên ngôn về hoà bình và bảo vệ hoà bình của một số nguyên thủ quốc gia và cho biết ý nghĩa của các câu nói đó.

VẬN DỤNG

1. Em hãy sưu tầm hình ảnh về hoạt động bảo vệ hoà bình, chống chiến tranh của nhân dân Việt Nam và các nước trên thế giới và viết lời bình cho hoạt động đó.

2. Em hãy viết đoạn văn bày tỏ quan điểm về câu nói sau:

Hoà bình là đức hạnh của nhân loại.
Chiến tranh là tội ác.

(Victor Hugo)

Bài 6 QUẢN LÍ THỜI GIAN HIỆU QUẢ

MỤC TIÊU:

- *Hiểu được thế nào là quản lí thời gian hiệu quả.*
- *Nhận biết được sự cần thiết phải quản lí thời gian hiệu quả.*
- *Nêu được cách quản lí thời gian hiệu quả.*
- *Thực hiện được kĩ năng quản lí thời gian hiệu quả.*

MỞ ĐẦU

Ai cũng có thời gian 24 giờ một ngày, 365 ngày một năm nhưng có người làm được nhiều việc, có người lại không làm được bao nhiêu. Điều này tuỳ thuộc vào cách quản lí thời gian của mỗi người. Quản lí thời gian hiệu quả giúp chúng ta nâng cao chất lượng và hiệu quả công việc, tạo dựng được cuộc sống tốt đẹp.

Em hãy chia sẻ những điều mình cảm thấy hài lòng và chưa hài lòng trong việc phân bổ và quản lí thời gian hằng ngày của bản thân.

KHÁM PHÁ

1. Quản lí thời gian hiệu quả và sự cần thiết phải quản lí thời gian hiệu quả

Em hãy đọc các trường hợp sau và trả lời câu hỏi:

❶ Năm nay lên lớp 9, K có nhiều công việc cần phải thực hiện như học tập để chuẩn bị cho kì thi chuyển cấp, các hoạt động ngoại khoá, câu lạc bộ,... Nhưng K thường không có kế hoạch cho các việc phải làm, có bạn đến rủ đi chơi là K đi luôn. Buổi tối, K thường mải xem các trận đấu bóng đá hay chương trình ti vi nên không kịp làm hết bài tập.

❷ Mặc dù đã lên kế hoạch công việc và dự định sẽ đi ngủ lúc 10h tối hằng ngày nhưng H thường phải thức rất khuya mới hoàn thành được hết các công việc. Khi học bài, bạn thường sao nhãng, lúc thì nói chuyện điện thoại với bạn rất lâu, lúc thì xem mạng xã hội hoặc chơi các thiết bị điện tử. Tình trạng này kéo dài khiến bạn thường bị thiếu ngủ, mất tập trung trên lớp học.

KẾT NỐI TRI THỨC VỚI CUỘC SỐNG

❸ M thường xây dựng kế hoạch và đặt thời hạn cho các công việc cần hoàn thành. Hằng ngày, bạn thường làm hết bài tập của ngày hôm đó, không để bị dồn lại hôm sau. Bạn cũng ưu tiên làm những việc quan trọng và tập trung hoàn thành công việc đã đề ra.

? ----------

a) Trong các trường hợp trên, bạn nào quản lí thời gian hiệu quả/ không hiệu quả? Vì sao?

b) Em hãy nêu ví dụ về việc quản lí thời gian hiệu quả và cho biết quản lí thời gian hiệu quả mang lại những lợi ích gì.

---

2. Cách quản lí thời gian hiệu quả

Em hãy đọc thông tin sau và trả lời câu hỏi:

Những bước sau đây sẽ giúp em quản lí thời gian hiệu quả:

1/ Xác định mục tiêu các công việc

- Lập danh sách những công việc cần hoàn thành.
- Xác định thời hạn của mỗi công việc. Ví dụ: bài tập nhóm hoàn thành trong hôm nay; bài thuyết trình hoàn thành trong 5 ngày.
- Đặt mức độ ưu tiên cho các công việc dựa vào thời hạn cần hoàn thành. Ví dụ: trong trường hợp có nhiều việc cần hoàn thành thì việc nào tới thời hạn trước thì cần ưu tiên làm trước.
- Lưu ý: số lượng những công việc cần hoàn thành và thời hạn hoàn thành cần phù hợp với khả năng, tránh ôm đồm nhiều việc cùng một lúc.

2/ Xây dựng kế hoạch thực hiện công việc

- Phân bổ thời gian hợp lí cho các công việc trong một khoảng thời gian nhất định. Ví dụ: tham gia câu lạc bộ cầu lông từ 15h đến 16h thứ Hai, thứ Tư hằng tuần.
- Lựa chọn biện pháp hoàn thành công việc phù hợp với đặc điểm riêng của bản thân. Ví dụ: dựa vào thời điểm, thói quen làm việc hiệu quả nhất của bản thân để lựa chọn công việc, đánh giá những công việc nào cần sự hỗ trợ từ người khác.
- Lưu ý: sắp xếp công việc linh hoạt để tiết kiệm thời gian, cân đối thời gian học tập và công việc gia đình, nghỉ ngơi. Nếu có thay đổi đột xuất hay vấn đề về sức khoẻ thì có thể điều chỉnh kế hoạch cho phù hợp.

3/ Thực hiện kế hoạch đã đề ra

- Đảm bảo tính kỉ luật trong việc thực hiện công việc, tránh trì hoãn, "nước đến chân mới nhảy".
- Lưu ý loại bỏ những yếu tố gây mất tập trung, sao nhãng như thiết bị điện tử, truyện tranh, mạng xã hội,...

?

a) Dựa vào thông tin trên, em hãy giúp hai bạn K và H ở mục 1 có cách quản lí thời gian hiệu quả hơn.

b) Theo em, để quản lí thời gian hiệu quả cần thực hành những kĩ năng nào?

c) Vận dụng cách quản lí thời gian đã học, em hãy xây dựng kế hoạch thời gian và sắp xếp mức độ ưu tiên cho những công việc cần hoàn thành của bản thân trong 1 tuần.

1. Quản lí thời gian hiệu quả là biết cách sắp xếp, sử dụng thời gian hợp lí, không lãng phí để hoàn thành công việc theo kế hoạch đã đề ra.
2. Quản lí thời gian hiệu quả giúp ta chủ động trong cuộc sống, công việc; nâng cao năng suất, hiệu quả công việc; giảm áp lực, tạo động lực, từng bước hoàn thiện bản thân.
3. Cách quản lí thời gian hiệu quả:
   - Xác định mục tiêu các công việc cần hoàn thành: xác định danh sách các công việc theo ngày, tuần, tháng; xác định thời hạn hoàn thành và đặt mức độ ưu tiên cho mỗi công việc.
   - Xây dựng kế hoạch thực hiện công việc: phân bổ thời gian hợp lí cho các công việc trong một khoảng thời gian nhất định; lựa chọn biện pháp hoàn thành công việc phù hợp với đặc điểm bản thân cũng như hoàn cảnh sống; điều chỉnh kế hoạch khi cần thiết.
   - Thực hiện kế hoạch đã đề ra: kỉ luật, tuân thủ kế hoạch, tránh trì hoãn, "nước đến chân mới nhảy"; loại bỏ những yếu tố gây mất tập trung, sao nhãng.

LUYỆN TẬP

1. Em tán thành/ không tán thành với những quan điểm về quản lí thời gian dưới đây? Giải thích vì sao.

a) Làm được càng nhiều việc càng tốt trong một khoảng thời gian ngắn nhất.

b) Luôn dành thời gian cho những việc mình muốn làm.

c) Chủ động sắp xếp công việc hợp lí và biết mình cần hoàn thành những công việc gì, có bao nhiêu thời gian.

2. Em hãy đọc câu danh ngôn dưới đây và viết bài thuyết trình về sự cần thiết của việc quản lí thời gian hiệu quả.

Thời gian là cuộc sống, vì thế ai lãng phí thời gian là lãng phí chính cuộc đời của họ; ai làm chủ được thời gian thì làm chủ được cuộc sống.

(Alan Lakein)

3. Em hãy nhận xét cách quản lí thời gian của các bạn dưới đây và tư vấn giúp các bạn cách làm hiệu quả hơn.

a) Ngoài việc học tập chăm chỉ để đạt danh hiệu Học sinh Giỏi, N còn đăng kí tham gia câu lạc bộ cầu lông, nấu ăn, hoạt động cộng đồng và cũng muốn tìm hiểu về chương trình hướng nghiệp. Tham gia nhiều hoạt động nên N thường bị quá tải và không biết phải làm thế nào để hoàn thành được hết các công việc.

b) M có thói quen làm việc ngẫu hứng, gặp việc gì làm việc đó nên thường không hoàn thành bài tập trên lớp đúng hạn.

4. Em hãy liệt kê những kĩ năng quản lí thời gian và tự đánh giá xem mình đã thực hiện được những kĩ năng nào, cần thay đổi điều gì theo bảng gợi ý dưới đây:

Kĩ năng quản lí thời gian	Đã làm được	Chưa làm được	Kế hoạch thay đổi
Xác định mục tiêu công việc cần làm			

VẬN DỤNG

Em hãy sử dụng một cuốn sổ để ghi chép và thực hiện bảng kế hoạch quản lí thời gian đã làm ở phần Khám phá. Sau mỗi tuần, hãy đánh giá và rút kinh nghiệm để hoàn thiện trong những tuần tiếp theo và chia sẻ kết quả với các bạn trong lớp.

Bài 7 THÍCH ỨNG VỚI THAY ĐỔI

MỤC TIÊU:

- *Nêu được một số thay đổi có khả năng xảy ra trong cuộc sống của bản thân và gia đình.*
- *Nhận biết được ý nghĩa của việc thích ứng trước những thay đổi trong cuộc sống.*
- *Nêu được các biện pháp để thích ứng với thay đổi trong cuộc sống.*
- *Thích ứng được với một số thay đổi (nếu có) trong cuộc sống của bản thân.*

MỞ ĐẦU

Cuộc sống luôn vận động và biến đổi không ngừng và những thay đổi có thể xảy đến bất cứ lúc nào. Những thay đổi này có thể đến từ hoàn cảnh bên ngoài hay từ bản thân mỗi người. Vì vậy, việc trang bị những kĩ năng cần thiết để thích ứng với thay đổi là rất cần thiết, giúp cho cuộc sống của mỗi người trở nên tốt đẹp hơn.

Em hãy nêu suy nghĩ của bản thân về câu danh ngôn sau:

Chúng ta không thể thay đổi hướng gió
nhưng chúng ta có thể điều chỉnh cánh buồm.

(Dolly Parton)

KHÁM PHÁ

1. Một số thay đổi có khả năng xảy ra trong cuộc sống của em và gia đình

Em hãy đọc các trường hợp sau và trả lời câu hỏi:

❶ T rất đau buồn vì sự ra đi đột ngột của bà nội. Từ nhỏ, T được bà chăm sóc, chỉ bảo. Lớn lên, bạn vẫn rất gần gũi và thường hay chia sẻ, tâm sự với bà. Giờ không còn bà ở bên cạnh, T không chấp nhận được sự thật này, bạn thường nhốt mình trong phòng, khóc và chìm đắm trong sự đau buồn.

❷ Do hậu quả của trận lũ quét, gia đình V phải sơ tán đến nơi ở tạm. Mặc dù được chính quyền hỗ trợ nhưng cuộc sống của gia đình V vẫn chịu ảnh hưởng nặng nề, giao thông gián đoạn, tài sản bị cuốn đi, việc học tập và sinh hoạt đều gặp nhiều khó khăn.

3 Anh K ước mơ trở thành nghệ sĩ piano và đã đạt được nhiều giải thưởng. Nhưng không may, một tai nạn xảy ra khiến anh bị chấn thương ở tay và không thể chơi đàn được nữa. Anh K rất buồn và lo lắng cho tương lai của mình.

?

a) Em hãy nêu những thay đổi đã xảy ra và ảnh hưởng của nó đến cuộc sống của các nhân vật trong những trường hợp trên.

b) Em hãy nêu thêm những thay đổi khác có thể xảy ra trong cuộc sống.

2. Một số biện pháp để thích ứng với thay đổi trong cuộc sống

Em hãy đọc thông tin sau và trả lời câu hỏi:

Để thích ứng với sự thay đổi, chúng ta cần:

Chấp nhận sự thay đổi là tất yếu

- Cần xác định rằng, sự thay đổi là điều không thể tránh khỏi trong cuộc sống. Chúng ta cần học cách chấp nhận và thích nghi với sự thay đổi đó. Lưu ý, đối với những thay đổi lớn, xảy đến bất ngờ, sẽ cần nhiều thời gian và cả sự hỗ trợ để chấp nhận và thích ứng được.

  Ở trường hợp 3 mục 1, sự cố tai nạn là một biến cố lớn trong cuộc đời anh K khiến ước mơ trở thành nghệ sĩ piano của anh không thể thực hiện. Anh rất đau khổ và khó chấp nhận điều này. Tuy nhiên, sau khi bình tâm suy nghĩ, anh hiểu rằng việc bị hỏng đi đôi bàn tay là sự thật không thể thay đổi được. Dù anh dằn vặt, đau khổ thì điều đó đã xảy ra và đôi tay của anh không thể bình phục được như cũ.

Giữ bình tĩnh

- Trước những biến cố bất ngờ, cần làm chủ cảm xúc, giữ thái độ điềm tĩnh, không hoảng hốt, giúp bản thân có thời gian để suy xét lại toàn bộ vấn đề, từ đó mới có thể đối mặt và giải quyết. Để giữ được bình tĩnh, ngay lập tức có thể hít thở sâu, không nên ra quyết định vội vàng mà tìm cách nhìn nhận vấn đề một cách thấu đáo, dành thời gian ở bên cạnh, chia sẻ với người thân và bạn bè, lắng nghe ý kiến của những người mình tin tưởng.

  Trong trường hợp anh K, mặc dù rất đau khổ nhưng anh đã cố gắng dành thời gian suy nghĩ để chấp nhận sự thật, lắng nghe ý kiến của những người xung quanh và tìm hiểu về những người đã vươn lên từ hoàn cảnh bất hạnh để tìm hướng đi mới cho tương lai.

Tìm cách giải quyết vấn đề theo hướng tích cực

- Chủ động đánh giá, suy nghĩ, tham khảo các cách khác nhau để lựa chọn cách giải quyết vấn đề tích cực và phù hợp nhất với bản thân và hoàn cảnh. Lưu ý: Nếu cách giải quyết vượt quá khả năng của bản thân, cần chủ động tìm kiếm sự hỗ trợ từ gia đình, thầy cô, bạn bè hoặc những người lớn đáng tin cậy khác.

Sau khi bình tĩnh suy xét, anh K đã tìm hiểu và xác định được hướng đi của bản thân. Anh vẫn mong muốn thực hiện ước mơ với âm nhạc của mình và thấy rằng nếu không chơi đàn nữa thì có thể theo con đường sáng tác nhạc để trở thành nhạc sĩ. Anh đã tìm cách học tập, rèn luyện và thực hiện ước mơ của mình.

?

a) Theo em, việc chấp nhận sự thay đổi, giữ bình tĩnh và tìm cách giải quyết vấn đề có ý nghĩa như thế nào đối với mỗi người khi phải đối mặt với thay đổi lớn trong cuộc sống?

b) Em hãy áp dụng thông tin trên để tư vấn giúp hai bạn T và V ở mục 1 có cách thích ứng phù hợp.

c) Theo em, việc thích ứng được với những thay đổi trong cuộc sống có ý nghĩa như thế nào đối với mỗi người?

1. Một số thay đổi có khả năng xảy ra trong cuộc sống của bản thân và gia đình như: sức khoẻ, môi trường sống, hoàn cảnh gia đình, sự ra đi của người thân,...
2. Thích ứng được với những thay đổi trong cuộc sống sẽ giúp chúng ta vượt qua khó khăn và sự thay đổi của hoàn cảnh, sống phù hợp với hoàn cảnh, không ngừng tự hoàn thiện và phát triển bản thân.
3. Những biện pháp để thích ứng với sự thay đổi trong cuộc sống:
   - Chấp nhận sự thay đổi là tất yếu. Thay đổi xảy ra thường nằm ngoài tầm kiểm soát nên thay vì đổ lỗi, tức giận hay lo lắng thì hãy chấp nhận để đối diện và thích ứng.
   - Giữ bình tĩnh để làm chủ cảm xúc và có thêm thời gian để suy xét vấn đề một cách sáng suốt, tránh vội vàng đưa ra những quyết định sai lầm, gây ảnh hưởng tiêu cực.
   - Tìm cách giải quyết vấn đề theo hướng tích cực: chuyện gì cũng có cách giải quyết nên cần cân nhắc, tham khảo và tìm hiểu để có cách giải quyết tốt nhất, phù hợp với bản thân và hoàn cảnh.

LUYỆN TẬP

1. Em hãy nêu một số thay đổi có khả năng xảy ra trong cuộc sống của bản thân và gia đình theo gợi ý dưới đây:

Thay đổi	Nguyên nhân	Hậu quả

2. Em đồng tình/ không đồng tình với nhận định nào dưới đây? Vì sao?

a) Thay đổi xảy đến luôn đi cùng với khó khăn và tiêu cực, càng tránh được thay đổi thì càng tốt.

b) Thích ứng với thay đổi là một trải nghiệm giúp con người học hỏi để trưởng thành.

c) Ngay cả khi cuộc sống ổn định, chúng ta vẫn cần học tập và rèn luyện kĩ năng thích ứng với sự thay đổi.

d) Chúng ta có thể không kiểm soát được thay đổi xảy đến trong cuộc sống nhưng luôn kiểm soát được cách chúng ta thích ứng với thay đổi đó.

3. Em hãy vận dụng cách thích ứng với sự thay đổi để tư vấn cho các bạn trong những tình huống dưới đây:

a) Bạn B lần đầu sống xa nhà để lên thành phố học. Ở một mình, B chưa biết cân đối tài chính, mua sắm nhiều thứ không cần thiết nên thường xuyên bị thiếu tiền ăn, thậm chí tiêu cả vào tiền thuê nhà. Sống một mình, không có ai nhắc nhở nên nhiều khi B mải chơi theo bạn, đi sớm về khuya, không để ý chuyện học tập.

b) Mẹ bạn P bị đột quỵ phải nằm liệt một chỗ, sinh hoạt cá nhân cũng cần có người hỗ trợ. P lo lắng cho mẹ và thấy lúng túng khi trong nhà vừa thiếu bàn tay mẹ vừa cần có người chăm sóc cho mẹ.

c) Bố mẹ bạn S có cơ hội đi làm việc ở xa với thu nhập tốt hơn nên đã gửi S về quê sống cùng ông bà để bố mẹ đi lao động. S gặp nhiều khó khăn để thích ứng với hoàn cảnh mới khi vừa phải sống xa bố mẹ, lại chuyển nơi ở, chuyển trường.

4. Em hãy nêu một thay đổi trong cuộc sống của mình hoặc của người thân xung quanh và vận dụng cách thích ứng với thay đổi để đưa ra biện pháp thích ứng phù hợp.

VẬN DỤNG

Em hãy tìm hiểu một số kĩ năng cần thiết để thích ứng với thay đổi và viết bài chia sẻ cùng các bạn.

Bài 8 TIÊU DÙNG THÔNG MINH

MỤC TIÊU:

- *Nhận biết được thế nào là tiêu dùng thông minh; lợi ích của tiêu dùng thông minh.*
- *Đánh giá được các hành vi tiêu dùng thông minh và kém thông minh.*
- *Nêu được các cách tiêu dùng thông minh (nắm bắt thông tin về sản phẩm, sử dụng sản phẩm an toàn, nhận biết được những hình thức quảng cáo khác nhau, xác định phương thức thanh toán,...).*
- *Thực hiện được hành vi tiêu dùng thông minh trong một số tình huống cụ thể.*
- *Khích lệ, giúp đỡ người thân, bạn bè trở thành người tiêu dùng thông minh.*

MỞ ĐẦU

Cuộc sống ngày càng hiện đại, đòi hỏi con người càng phải thông minh hơn trong cách tiêu dùng để vừa đảm bảo mục đích tiêu dùng vừa tiết kiệm được tiền bạc, thời gian, công sức. Tuy nhiên, cũng có nhiều trường hợp người tiêu dùng đầu tư nhiều tiền bạc nhưng vẫn không lựa chọn được đồ dùng phù hợp, gây lãng phí.

Em hãy chia sẻ thói quen tiêu dùng của bản thân hoặc người thân trong gia đình và nêu kết quả của mỗi thói quen đó.

KHÁM PHÁ

1. Tiêu dùng thông minh và lợi ích của tiêu dùng thông minh

Em hãy quan sát các hình ảnh sau và trả lời câu hỏi:

?

a) Trong các hình ảnh trên, bạn nào có thói quen tiêu dùng tốt, bạn nào có thói quen tiêu dùng chưa tốt? Vì sao?

b) Theo em, thế nào là tiêu dùng thông minh?

c) Từ những hình ảnh trên, em hãy cho biết biểu hiện của người tiêu dùng thông minh và người tiêu dùng kém thông minh. Những hành vi tiêu dùng thông minh mang lại lợi ích gì?

2. Cách tiêu dùng thông minh

Để trở thành người tiêu dùng thông minh, cần chú ý thực hiện một số cách sau đây:

- **Xây dựng kế hoạch chi tiêu hợp lí**

Chỉ mua những vật dụng phục vụ cho nhu cầu thiết yếu của cuộc sống, phù hợp với khả năng thanh toán và nhu cầu của bản thân như: thức ăn, nước uống, đồ dùng cá nhân, đồ dùng học tập cần thiết, đi lại,...

- **Tìm hiểu các thông tin sản phẩm**

Khi cần mua sản phẩm nên tìm hiểu các thông tin về chất lượng, giá cả, công dụng, mẫu mã,... bằng cách tham khảo nhiều nguồn thông tin về sản phẩm được in trên bao bì, qua các kênh quảng cáo, trang thông tin điện tử của nhà sản xuất, quét mã vạch truy xuất nguồn gốc,... để chọn lọc thông tin về sản phẩm chính xác.

- **Sử dụng sản phẩm an toàn**

Chỉ sử dụng những sản phẩm có nguồn gốc, đảm bảo chất lượng, đọc kĩ hướng dẫn sử dụng trước khi dùng và sử dụng đúng cách, tìm hiểu quyền lợi của người tiêu dùng để bảo vệ mình trong những trường hợp cần thiết.

- **Lựa chọn phương thức thanh toán phù hợp**

Khi mua hàng, có thể thanh toán bằng tiền mặt hoặc thanh toán trực tuyến. Trước khi thanh toán, cần kiểm tra kĩ sản phẩm, giá cả, số tiền phải thanh toán. Khi mua hàng trực tuyến, cần kiểm tra kĩ hàng hoá khi nhận, chỉ thanh toán trước đối với các thương hiệu uy tín; bảo mật thông tin, tài khoản và lưu lại hoá đơn, chứng từ giao dịch để xử lí khi cần thiết,...

?

a) Từ các thông tin và hình ảnh trên, em hãy nêu những điểm cần lưu ý trong việc xây dựng kế hoạch chi tiêu, tìm hiểu thông tin sản phẩm, sử dụng sản phẩm an toàn và lựa chọn phương thức thanh toán. Theo em, những việc làm đó mang lại lợi ích gì cho người tiêu dùng?

b) Dựa vào hướng dẫn trên, em hãy nhận xét việc thực hiện các cách tiêu dùng thông minh của bản thân. Nêu ví dụ minh hoạ.

1. Tiêu dùng thông minh là việc biết chi tiêu có kế hoạch, tiết kiệm, hiệu quả, phù hợp với đặc điểm của bản thân.
2. Tiêu dùng thông minh giúp người tiêu dùng mua được sản phẩm có chất lượng, phù hợp với mục đích tiêu dùng của cá nhân, tiết kiệm thời gian, tiền bạc, thực hiện được kế hoạch chi tiêu, bảo vệ sức khoẻ và quyền lợi của người tiêu dùng.
3. Cách tiêu dùng thông minh:
   - Xây dựng kế hoạch chi tiêu hợp lí: Chỉ mua những vật dụng thiết yếu, phù hợp với nhu cầu, khả năng thanh toán của bản thân.
   - Tìm hiểu các thông tin sản phẩm (chất lượng, mẫu mã, giá cả, công dụng,...) qua nhiều kênh khác nhau để chọn lọc được thông tin chính xác.
   - Sử dụng sản phẩm an toàn: theo hướng dẫn sử dụng, đảm bảo chất lượng, an toàn cho sức khoẻ.
   - Lựa chọn phương thức thanh toán phù hợp: thanh toán bằng tiền mặt hoặc thanh toán trực tuyến tuỳ vào tình hình thực tế và điều kiện của bản thân; kiểm tra kĩ sản phẩm, hoá đơn trước khi thanh toán và lưu giữ chứng từ giao dịch để xử lí khi cần thiết.
4. Học sinh cần rèn luyện thói quen và thực hiện cách tiêu dùng thông minh để đảm bảo an toàn tài chính, sức khoẻ cho bản thân và gia đình. Đồng thời khích lệ, giúp đỡ người thân, bạn bè trở thành những người tiêu dùng thông minh.

LUYỆN TẬP

1. Trong các trường hợp dưới đây, ai là người tiêu dùng thông minh, ai là người tiêu dùng kém thông minh? Vì sao?

a) Khi mua hàng, chị A luôn quan tâm đến chất lượng sản phẩm.

b) Anh C có thói quen chỉ mua sắm những sản phẩm của nước ngoài nhập khẩu vào Việt Nam.

c) Khi mua rau, củ, quả, bạn Q tìm mua sản phẩm có nguồn gốc, xuất xứ rõ ràng ở các địa chỉ tin cậy.

d) Khi mua hàng trực tuyến, bạn B thường tham khảo thêm các ý kiến của khách hàng đã sử dụng sản phẩm ở cơ sở định mua để ra quyết định.

2. Vận dụng cách tiêu dùng thông minh để nhận xét hành vi mua sắm của các nhân vật trong những trường hợp dưới đây:

a) Bạn H được mẹ giao nhiệm vụ cùng em gái 10 tuổi đi mua vở, đồ dùng học tập chuẩn bị cho năm học mới. Thấy hai anh em chuẩn bị đến cửa hàng văn phòng phẩm, mẹ nhắc H ghi ra những thứ cần mua nhưng H cho rằng cứ đến cửa hàng là sẽ mua được đầy đủ.

b) Bạn D rất thích các món ăn chế biến từ hải sản. Thấy ở chợ có người bán hộp thịt cua, ghẹ với giá rẻ hơn hẳn so với mua hàng tươi sống, D quyết định mua mặc dù không rõ nguồn gốc.

c) Một người bạn thân trong lớp gửi thông tin về loại áo chống nắng rất hợp với tuổi học sinh, được giảm giá 20% nếu mua từ 2 áo trở lên và rủ C cùng mua để được hưởng khuyến mại. C cân nhắc và quyết định từ chối vì không có nhu cầu.

3. Hãy nêu lợi ích của những hành vi tiêu dùng thông minh dưới đây:

a) Chị A thường tìm mua những đồ gia dụng có nhiều chức năng và nghiên cứu để sử dụng hiệu quả các chức năng đó.

b) Đang chuẩn bị xây nhà, anh B chủ động tham khảo chất lượng và giá cả sản phẩm từ nhiều nguồn cung ứng vật liệu khác nhau để ra quyết định mua.

c) Bạn H thường tìm những kênh bán hàng trực tuyến có uy tín để mua sắm.

4. Tư vấn cho nhân vật trong các trường hợp dưới đây thực hiện cách tiêu dùng thông minh:

a) Lên lớp 9, K được mua xe đạp mới để đi học. Em hãy gợi ý cho bạn K cách tìm hiểu thông tin sản phẩm để chọn được chiếc xe đạp phù hợp.

b) Y được mẹ giao nhiệm vụ đi chợ mua thức ăn cho cả nhà. Em hãy tư vấn giúp Y lập kế hoạch mua sắm và lựa chọn sản phẩm an toàn.

VẬN DỤNG

Hãy liệt kê một số việc em đã vận dụng cách tiêu dùng thông minh trong cuộc sống hằng ngày, nêu kết quả và chia sẻ với các bạn.

Bài 9 VI PHẠM PHÁP LUẬT VÀ TRÁCH NHIỆM PHÁP LÍ

MỤC TIÊU:

- *Nêu được khái niệm vi phạm pháp luật và trách nhiệm pháp lí; các loại vi phạm pháp luật và trách nhiệm pháp lí.*
- *Nêu được ý nghĩa của trách nhiệm pháp lí.*
- *Phân tích, đánh giá được các hành vi vi phạm pháp luật và trách nhiệm pháp lí trong một số tình huống cụ thể.*
- *Nghiêm chỉnh chấp hành pháp luật; tích cực ngăn ngừa và đấu tranh với các hành vi vi phạm pháp luật.*

MỞ ĐẦU

Pháp luật là những quy định do Nhà nước ban hành và có tính bắt buộc chung, mọi người đều phải tôn trọng, chấp hành. Tuy nhiên, trong thực tế vẫn còn nhiều người có hành vi vi phạm pháp luật, gây ra những hậu quả với bản thân, gia đình và xã hội. Vì vậy, mỗi chúng ta cần nghiêm chỉnh chấp hành pháp luật, tích cực ngăn ngừa và đấu tranh với các hành vi vi phạm pháp luật.

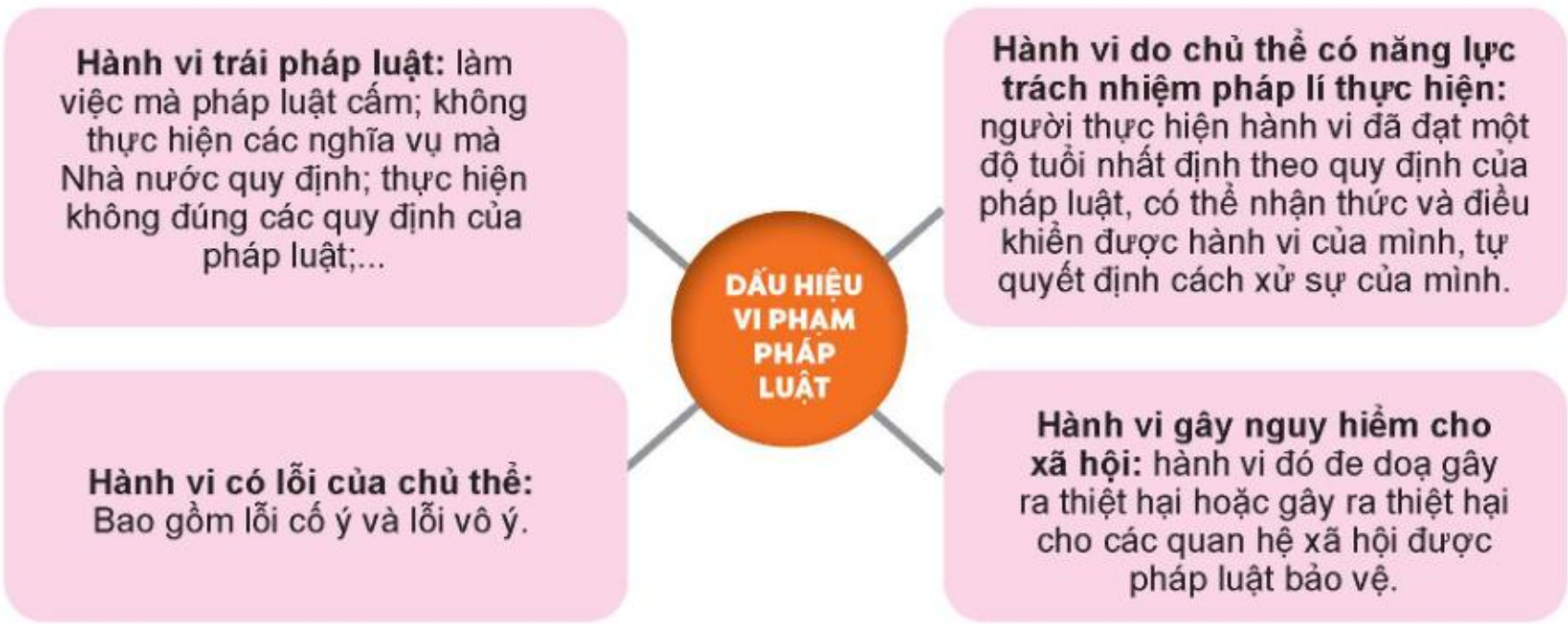
Hãy kể một số hành vi vi phạm pháp luật mà em biết và nêu hậu quả của hành vi đó.

KHÁM PHÁ

1. Vi phạm pháp luật

Em hãy đọc các nội dung, trường hợp sau và trả lời câu hỏi:

- **Dấu hiệu của vi phạm pháp luật**

KẾT NỐI TRI THỨC VỚI CUỘC SỐNG

• Phân loại vi phạm pháp luật

Vi phạm pháp luật

Vi phạm hình sự (Tội phạm)

Hành vi có lỗi.

Hành vi nguy hiểm cho xã hội được quy định trong Bộ luật Hình sự.

Hành vi do người có năng lực trách nhiệm hình sự thực hiện.

Chủ thể thực hiện hành vi phải chịu trách nhiệm theo quy định của Bộ luật Hình sự.

Vi phạm dân sự

Hành vi có lỗi.

Hành vi xâm phạm các quan hệ tài sản và quan hệ nhân thân phi tài sản được quy định trong Bộ luật Dân sự.

Hành vi do người có năng lực trách nhiệm dân sự thực hiện.

Chủ thể thực hiện hành vi phải chịu trách nhiệm dân sự theo quy định của pháp luật.

Vi phạm hành chính

Hành vi có lỗi.

Hành vi vi phạm các quy định của pháp luật về quản lí nhà nước mà không phải là tội phạm.

Hành vi do người có năng lực trách nhiệm hành chính thực hiện.

Chủ thể thực hiện hành vi phải bị xử phạt vi phạm hành chính theo quy định của pháp luật.

Vi phạm kỉ luật

Hành vi có lỗi.

Hành vi vi phạm các quy chế, quy tắc xác lập trật tự trong nội bộ cơ quan, tổ chức, đơn vị.

Hành vi do chủ thể trong nội bộ cơ quan, tổ chức, đơn vị thực hiện.

Chủ thể thực hiện hành vi phải chịu trách nhiệm kỉ luật theo quy định.

Em có biết?

Tội phạm là hành vi nguy hiểm cho xã hội được quy định trong Bộ luật Hình sự, do người có năng lực trách nhiệm hình sự hoặc pháp nhân thương mại thực hiện một cách cố ý hoặc vô ý, xâm phạm độc lập, chủ quyền, thống nhất, toàn vẹn lãnh thổ Tổ quốc, xâm phạm chế độ chính trị, chế độ kinh tế, nền văn hoá, quốc phòng, an ninh, trật tự, an toàn xã hội, quyền, lợi ích hợp pháp của tổ chức, xâm phạm quyền con người, quyền, lợi ích hợp pháp của công dân, xâm phạm những lĩnh vực khác của trật tự pháp luật xã hội chủ nghĩa mà theo quy định của Bộ luật này phải bị xử lí hình sự.

(Theo Khoản 1 Điều 8 Bộ luật Hình sự năm 2015 (sửa đổi, bổ sung năm 2017, 2025))

KẾT NỐI TRI THỨC VỚI CUỘC SỐNG

❶ Anh M (19 tuổi) không đội mũ bảo hiểm điều khiển xe máy vượt đèn đỏ, lạng lách, đánh võng, tạt đầu các phương tiện khác, gây nguy hiểm, bức xúc cho nhiều người tham gia giao thông. Sau khi nhận được phản ánh của người dân, công an thành phố H đã rà soát, trích xuất camera giám sát, triệu tập anh M tới cơ quan công an để làm rõ hành vi vi phạm.

❷ Ông A cho bà B vay 500 triệu đồng. Trong giấy tờ vay nợ ghi rõ thoả thuận thời hạn trả nợ là 6 tháng. Đến hạn, ông A đến đòi tiền thì bà B không chịu trả. Ông A đã làm đơn khởi kiện gửi Toà án đề nghị xem xét giải quyết.

❸ Công ty Y quy định giờ bắt đầu làm việc của nhân viên là 8h00' hằng ngày từ thứ Hai đến thứ Sáu. Tuần vừa rồi, anh P – nhân viên trong công ty nhiều lần đi muộn không rõ lí do và không hoàn thành các công việc được giao.

❹ Anh T (26 tuổi) và anh Q (27 tuổi) đang trên đường vận chuyển 1 kg ma tuý tổng hợp từ biên giới vào lãnh thổ Việt Nam bán lại cho các đối tượng nghiện hút để kiếm lời thì bị cơ quan công an phát hiện và bắt giữ.

?

a) Em hãy dựa vào nội dung về dấu hiệu của các loại vi phạm pháp luật để xác định dấu hiệu vi phạm pháp luật và phân loại vi phạm pháp luật của mỗi chủ thể trong các trường hợp 1, 2, 3, 4.

b) Theo em, vi phạm pháp luật là gì? Có những loại vi phạm pháp luật nào?

KẾT NỐI TRI THỨC VỚI CUỘC SỐNG

2. Trách nhiệm pháp lí

Em hãy đọc các nội dung sau và trả lời câu hỏi:

- **Đặc điểm của trách nhiệm pháp lí**

  - Trách nhiệm pháp lí là loại trách nhiệm do pháp luật quy định.
  - Trách nhiệm pháp lí chỉ phát sinh khi có chủ thể vi phạm pháp luật.
  - Trách nhiệm pháp lí do cá nhân hoặc cơ quan nhà nước có thẩm quyền áp dụng đối với chủ thể vi phạm pháp luật.
  - Trách nhiệm pháp lí gắn với các biện pháp cưỡng chế của Nhà nước, có giá trị pháp lí bắt buộc thực hiện đối với các chủ thể vi phạm pháp luật.
  - Trách nhiệm pháp lí là hậu quả bất lợi đối với chủ thể vi phạm pháp luật.

• Phân loại trách nhiệm pháp lí

** Trách nhiệm hình sự:*

- Trách nhiệm hình sự được quy định trong Bộ luật Hình sự.
- Trách nhiệm hình sự phát sinh khi có chủ thể có hành vi vi phạm hình sự.
- Trách nhiệm hình sự do Toà án áp dụng đối với chủ thể vi phạm hình sự.
- Trách nhiệm hình sự tước bỏ quyền, lợi ích của chủ thể vi phạm hình sự.
- Trách nhiệm hình sự gắn với các biện pháp cưỡng chế như: phạt tiền, phạt tù, tử hình,...

** Trách nhiệm dân sự:*

- Trách nhiệm dân sự được quy định trong Bộ luật Dân sự và các văn bản quy phạm pháp luật khác có liên quan.
- Trách nhiệm dân sự phát sinh khi chủ thể có hành vi vi phạm dân sự.
- Trách nhiệm dân sự do Toà án hoặc chủ thể có thẩm quyền áp dụng đối với chủ thể vi phạm dân sự.
- Trách nhiệm dân sự buộc chủ thể vi phạm dân sự gánh chịu thiệt hại về tài sản, nhân thân,... để khôi phục tình trạng ban đầu của các quyền dân sự bị vi phạm.
- Trách nhiệm dân sự gắn với các biện pháp cưỡng chế như: buộc xin lỗi, cải chính công khai; buộc bồi thường thiệt hại; buộc thực hiện nghĩa vụ dân sự;...

** Trách nhiệm hành chính:*

- Trách nhiệm hành chính được quy định trong Luật Xử lí vi phạm hành chính và các văn bản quy phạm pháp luật khác có liên quan.
- Trách nhiệm hành chính phát sinh khi chủ thể có hành vi vi phạm hành chính.
- Trách nhiệm hành chính do các chủ thể và cơ quan nhà nước có thẩm quyền áp dụng đối với chủ thể vi phạm hành chính.
- Trách nhiệm hành chính buộc chủ thể vi phạm hành chính phải gánh chịu thiệt hại về tài sản, công việc,...
- Trách nhiệm hành chính gắn liền với các biện pháp cưỡng chế như: phạt tiền; tước quyền sử dụng giấy phép có thời hạn; tịch thu tang vật, phương tiện vi phạm,...

KẾT NỐI TRI THỨC VỚI CUỘC SỐNG

** Trách nhiệm kỉ luật:*

- Trách nhiệm kỉ luật được quy định trong Bộ luật Lao động; Luật Cán bộ, công chức; Luật Viên chức;...
- Trách nhiệm kỉ luật phát sinh khi chủ thể có hành vi vi phạm kỉ luật.
- Trách nhiệm kỉ luật do người đứng đầu cơ quan, tổ chức áp dụng đối với chủ thể vi phạm kỉ luật.
- Trách nhiệm kỉ luật buộc chủ thể vi phạm kỉ luật phải gánh chịu thiệt hại về danh dự, uy tín, công việc, thu nhập,...
- Trách nhiệm kỉ luật gắn liền với các biện pháp cưỡng chế như: khiển trách, cảnh cáo, hạ bậc lương, buộc thôi việc,...

Bộ luật Hình sự năm 2015 (sửa đổi, bổ sung năm 2017, 2025)

Điều 31. Mục đích của hình phạt

Hình phạt không chỉ nhằm trừng trị người, pháp nhân thương mại phạm tội mà còn giáo dục họ ý thức tuân theo pháp luật và các quy tắc của cuộc sống, ngăn ngừa họ phạm tội mới; giáo dục người, pháp nhân thương mại khác tôn trọng pháp luật, phòng ngừa và đấu tranh chống tội phạm.

a) Em hãy dựa vào nội dung về đặc điểm của các loại trách nhiệm pháp lí để xác định loại trách nhiệm pháp lí tương ứng với hành vi vi phạm của mỗi chủ thể trong các trường hợp 1, 2, 3, 4 (ở mục 1).

b) Theo em, trách nhiệm pháp lí là gì? Có những loại trách nhiệm pháp lí nào?

c) Em hãy cho biết trách nhiệm pháp lí có ý nghĩa gì. Giải thích và nêu ví dụ minh hoạ.

1. Vi phạm pháp luật là hành vi trái pháp luật, có lỗi, do chủ thể có năng lực trách nhiệm pháp lí thực hiện, xâm hại các quan hệ xã hội được pháp luật bảo vệ.

   Vi phạm pháp luật bao gồm: vi phạm hình sự (tội phạm), vi phạm dân sự, vi phạm hành chính, vi phạm kỉ luật.

2. Trách nhiệm pháp lí là nghĩa vụ mà các chủ thể phải gánh chịu hậu quả bất lợi do Nhà nước quy định từ hành vi vi phạm pháp luật của mình.

   Trách nhiệm pháp lí bao gồm: trách nhiệm hình sự, trách nhiệm dân sự, trách nhiệm hành chính, trách nhiệm kỉ luật.

3. Ý nghĩa của trách nhiệm pháp lí:

- Thể hiện tính tôn nghiêm của pháp luật.
- Là sự trừng phạt nghiêm khắc của pháp luật đối với các chủ thể vi phạm pháp luật.
- Giáo dục mọi người có ý thức tôn trọng pháp luật, tuân theo quy định của pháp luật và các quy tắc của cuộc sống; nâng cao ý thức phòng ngừa và đấu tranh chống tội phạm.
- Củng cố lòng tin của người dân vào pháp luật.
- Góp phần duy trì trật tự an toàn xã hội.

LUYỆN TẬP

1. Em hãy cho biết các ý kiến dưới đây đúng hay sai. Giải thích vì sao.

a) Tất cả những hành vi trái pháp luật, xâm hại tới các quan hệ xã hội được pháp luật bảo vệ đều là hành vi vi phạm pháp luật.

b) Người say rượu không nhận thức được hành vi của mình nên mọi hành vi trái pháp luật do người say rượu gây ra đều không phải là hành vi vi phạm pháp luật.

c) Trách nhiệm pháp lí gắn liền với các hậu quả bất lợi mà các chủ thể vi phạm pháp luật phải chịu nên chỉ mang lại những ý nghĩa tiêu cực.

d) Trách nhiệm pháp lí góp phần ngăn ngừa các hành vi vi phạm pháp luật trong cuộc sống.

2. Em hãy chỉ ra các dấu hiệu vi phạm pháp luật, đặc điểm trách nhiệm pháp lí của mỗi chủ thể dưới đây và xác định loại vi phạm pháp luật, trách nhiệm pháp lí tương ứng của từng chủ thể.

a) Ông P tổ chức hoạt động chống phá Nhà nước, gây rối an ninh trật tự địa phương nên bị Toà án tuyên phạt 9 năm tù giam.

b) Anh N (20 tuổi) điều khiển xe mô tô đi ngược chiều trên đường cao tốc nên bị cảnh sát giao thông lập biên bản phạt tiền và tước quyền sử dụng Giấy phép lái xe 3 tháng.

c) Bạn T bị Ban Giám hiệu nhà trường khiển trách vì thường xuyên trốn học đi chơi.

d) Toà soạn báo G đăng tải bài viết sai sự thật, gây ảnh hưởng xấu đến danh dự, nhân phẩm của chị A nên bị Toà án buộc cải chính thông tin và xin lỗi chị A công khai.

e) Anh B bị chính quyền địa phương lập biên bản xử phạt vì gây mất an ninh trật tự khi kinh doanh.

g) Chị O không thực hiện đúng các thoả thuận trong hợp đồng lao động với công ty nên bị Giám đốc công ty ra quyết định buộc thôi việc.

3. Em hãy phân tích, đánh giá các hành vi vi phạm pháp luật của các chủ thể trong những tình huống sau để xác định loại vi phạm pháp luật và trách nhiệm pháp lí tương ứng.

a) Anh V (26 tuổi) quen chị D (18 tuổi) và biết chị đang có nhu cầu tìm việc làm nên đã rủ chị sang nước ngoài làm thuê nhưng mục đích là để lừa bán. Chị D nghe theo và bị anh V đưa ra nước ngoài bán. Hơn một năm sau, chị D bỏ trốn về Việt Nam và tố cáo hành vi của anh V với cơ quan chức năng.

b) Tan học, anh Q (16 tuổi) thấy một chiếc ví của ai đó rơi trên đường nên dừng xe kiểm tra và phát hiện trong ví có gần 6 triệu đồng cùng một số giấy tờ cá nhân. Quan sát xung quanh thấy vắng vẻ, anh Q quyết định giữ lại khoản tiền và chiếc ví để sử dụng, còn những giấy tờ cá nhân kia thì vứt xuống mương nước ven đường.

c) Khi li hôn, ông H đồng ý để bà N nuôi hai con nhỏ, còn mình sẽ có trách nhiệm chu cấp tiền nuôi con hằng tháng. Tuy nhiên, sau đó ông không chịu đóng góp chi phí cấp dưỡng cho con như đã thoả thuận khiến bà N và các con gặp nhiều khó khăn trong cuộc sống. Không đồng tình với hành vi của ông H, bà N đã làm đơn khởi kiện gửi Toà án đề nghị xem xét giải quyết.

d) Công ty chế biến thực phẩm A quy định tất cả các công nhân phải đeo găng tay, sử dụng mũ trùm đầu, đeo khẩu trang trong quá trình làm việc để đảm bảo vệ sinh. Tuy nhiên, chị P (công nhân của công ty) cho rằng đeo khẩu trang vướng víu, khó thở nên thường kéo khẩu trang xuống dưới cằm, không che miệng và mũi.

4. Em hãy nhận xét hành vi của mỗi chủ thể trong các tình huống sau và tư vấn cho các chủ thể để phòng tránh các hành vi vi phạm pháp luật.

a) Hai bạn H và C (15 tuổi) chơi thân với nhau từ nhỏ. Một lần, H vô tình biết C đang có ý định tụ tập cùng nhóm bạn xấu gây gổ đánh nhau. H lo lắng nếu C đánh nhau sẽ bị công an bắt nên can ngăn nhưng bị C gạt đi vì cho rằng mình còn nhỏ nên có đánh nhau cũng không bị xử phạt.

b) Bạn Y đang tưới nước cho cây cảnh ở trước cổng thì A (15 tuổi) – bạn cùng thôn đạp xe qua rủ đi giao hàng cùng. A lấy từ chiếc ba lô của mình một gói đồ được bọc kín trong túi bóng màu đen và vui mừng khoe với Y rằng mình sẽ được bà D trả 200.000 đồng tiền công nếu qua xã bên giao gói đồ này hộ bà. Y cảm thấy băn khoăn trong gói đồ đó chứa gì, nhưng A cũng không biết và chỉ muốn nhanh chóng giao xong đồ để được nhận tiền công.

VẬN DỤNG

Hãy chia sẻ những việc em đã làm và dự định sẽ làm trong cuộc sống hằng ngày để phòng ngừa các hành vi vi phạm pháp luật.

Bài 10 QUYỀN TỰ DO KINH DOANH VÀ NGHĨA VỤ NỘP THUẾ

MỤC TIÊU:

- *Nêu được quy định cơ bản của pháp luật về quyền tự do kinh doanh và nghĩa vụ nộp thuế.*
- *Phân tích, đánh giá được hậu quả của hành vi vi phạm pháp luật về quyền tự do kinh doanh và nghĩa vụ nộp thuế.*
- *Nhận biết được trách nhiệm công dân trong việc thực hiện quyền tự do kinh doanh và nghĩa vụ nộp thuế.*
- *Vận động gia đình, người thân thực hiện tốt quyền tự do kinh doanh và nghĩa vụ nộp thuế.*

MỞ ĐẦU

Ở Việt Nam, mọi người được tự do kinh doanh trong khuôn khổ của pháp luật. Điều đó có nghĩa là khi thực hiện các quyền cụ thể trong nội dung của quyền tự do kinh doanh, các chủ thể phải tuân thủ các điều kiện pháp luật quy định và phải thực hiện một số nghĩa vụ tương ứng.

Em hãy nêu một số quyền, nghĩa vụ của công dân trong kinh doanh mà em biết.

KHÁM PHÁ

1. Quyền tự do kinh doanh

Em hãy đọc các nội dung, trường hợp sau và trả lời câu hỏi:

Kinh doanh là việc thực hiện liên tục một, một số hoặc tất cả công đoạn của quá trình từ đầu tư, sản xuất đến tiêu thụ sản phẩm hoặc cung ứng dịch vụ trên thị trường nhằm mục đích tìm kiếm lợi nhuận.

Điều 33 Hiến pháp năm 2013 (sửa đổi, bổ sung năm 2025) khẳng định: "Mọi người có quyền tự do kinh doanh trong những ngành nghề mà pháp luật không cấm". Điều này có nghĩa là:

Mọi người có quyền tự do lựa chọn những ngành nghề kinh doanh trong phạm vi những ngành nghề mà pháp luật không cấm.

Mọi người có quyền tự do lựa chọn mô hình kinh doanh phù hợp với nhu cầu, điều kiện, khả năng của bản thân; tự do lựa chọn loại hình tổ chức kinh tế để thực hiện hoạt động đầu tư kinh doanh.

Mọi người có quyền lựa chọn quy mô kinh doanh; chủ động điều chỉnh quy mô và ngành, nghề kinh doanh.

Khi thực hiện quyền tự do kinh doanh, người dân có nghĩa vụ tuân thủ các quy định của Hiến pháp và pháp luật về kinh doanh; tôn trọng và đảm bảo

KẾT NỐI TRI THỨC VỚI CUỘC SỐNG

quyền, lợi ích hợp pháp của người tiêu dùng và người lao động trong các cơ sở kinh doanh; chấp hành các quy định của pháp luật về bảo vệ môi trường, bảo vệ tài nguyên thiên nhiên, bảo đảm an sinh xã hội,...

❶ Anh T (29 tuổi) có ý định buôn bán các loại thực phẩm chức năng và thuốc tân dược giả để kiếm lời. Thông qua mạng xã hội, anh T đặt ông A sản xuất 2.500 hộp nhựa không nhãn mác, mỗi hộp chứa 60 viên nang thảo dược và đặt anh H sản xuất một lượng lớn vỏ hộp giấy, nhãn mác, tờ hướng dẫn sử dụng thuốc,... sao chép từ sản phẩm của các nhãn hiệu nổi tiếng trên thế giới. Sau đó, anh T cùng vợ dán các loại tem, nhãn lên hộp nhựa chứa các viên nang rồi đóng hộp, dán tem chống hàng giả lên nắp hộp và dùng nhiều kênh bán hàng để bán ra thị trường.

Em có biết?

- Một số ngành nghề cấm đầu tư kinh doanh tại Việt Nam: kinh doanh pháo nổ; kinh doanh mại dâm; kinh doanh dịch vụ đòi nợ; mua, bán người, mô, xác, bộ phận cơ thể người, bào thai người;... *(Theo Điều 6 Luật Đầu tư năm 2025).*
- Một số ngành nghề kinh doanh có điều kiện tại Việt Nam: kinh doanh dịch vụ cầm đồ; kinh doanh xăng dầu; kinh doanh rượu; kinh doanh dịch vụ bảo vệ; kinh doanh bảo hiểm;... *(Theo Phụ lục IV Luật Đầu tư năm 2025).*

❷ Nhận thấy lợi nhuận từ việc mua bán pháo nổ nên anh B (25 tuổi) và anh C (31 tuổi) đã bàn nhau mua nguyên liệu, phương tiện về sản xuất pháo hoa nổ tại nhà rồi bán kiếm lời. Hai người đặt mua nguyên liệu, phương tiện trên mạng, sau đó liên tục thử nghiệm đến khi thành công thì sản xuất hàng loạt rồi tìm cách bán ra ngoài thị trường. Chỉ trong vòng 3 tháng, anh B và anh C đã sản xuất được hơn 1 tấn pháo nổ thành phẩm mang bán và thu về một khoản tiền lớn.

?

a) Em hãy nêu các quy định của pháp luật về quyền tự do kinh doanh của công dân. Công dân có trách nhiệm gì khi thực hiện quyền tự do kinh doanh?

b) Theo em, trong các trường hợp 1 và 2, chủ thể nào đã vi phạm quy định của pháp luật về quyền tự do kinh doanh? Các hành vi vi phạm đó có thể dẫn đến những hậu quả gì? Vì sao?

2. Nghĩa vụ nộp thuế

Em hãy đọc các nội dung, trường hợp sau và trả lời câu hỏi:

Thuế là một khoản nộp ngân sách nhà nước bắt buộc của tổ chức, hộ gia đình, hộ kinh doanh, cá nhân theo quy định của các luật thuế.

Điều 47 Hiến pháp năm 2013 (sửa đổi, bổ sung năm 2025) ghi nhận: "Mọi người có nghĩa vụ nộp thuế theo luật định". Người dân có nghĩa vụ đăng kí thuế, khai thuế, nộp thuế đầy đủ, đúng thời hạn theo quy định của pháp luật.

Khi nộp thuế, người dân được cung cấp thông tin, tài liệu để thực hiện nghĩa vụ, quyền lợi về thuế; được giữ bí mật thông tin, trừ những thông tin phải cung cấp cho cơ quan thuế; được hưởng các ưu đãi về thuế, hoàn thuế theo quy định của pháp luật về thuế; được hỗ trợ, hướng dẫn thực hiện việc nộp thuế;...

1 Ông Q là Giám đốc một công ty trách nhiệm hữu hạn ở tỉnh H. Thời gian vừa qua, ông Q đã thu mua một khối lượng lớn đất, cát không rõ nguồn gốc xuất xứ để bán cho các công trình, dự án trên địa bàn. Sau đó, ông Q chỉ đạo kế toán của công ty là chị T mua 8 hoá đơn giá trị gia tăng của các công ty khác với tổng giá trị tiền hàng ghi trên các hoá đơn hơn 2,3 tỉ đồng, để sử dụng hợp thức hoá số lượng đất, cát không rõ nguồn gốc, nhằm chiếm đoạt gần 600 triệu đồng tiền thuế của Nhà nước.

Em có biết?

* Một số loại thuế ở Việt Nam hiện nay:

- Thuế thu nhập cá nhân: là một khoản nộp ngân sách nhà nước bắt buộc đối với cá nhân khi có thu nhập tính thuế theo quy định của pháp luật thuế.
- Thuế sử dụng đất nông nghiệp: là một khoản nộp ngân sách nhà nước bắt buộc đối với tổ chức, cá nhân sử dụng đất nông nghiệp hoặc được giao quyền sử dụng đất nông nghiệp.
- Thuế giá trị gia tăng: là một loại thuế gián thu tính trên khoản giá trị tăng thêm của hàng hoá, dịch vụ phát sinh trong quá trình từ sản xuất, lưu thông đến tiêu dùng,...

* Người thực hiện hành vi trốn thuế có thể bị phạt tiền từ 100.000.000 đồng đến 500.000.000 đồng hoặc phạt tù từ 03 tháng đến 07 năm. Người phạm tội còn có thể bị cấm đảm nhiệm chức vụ, cấm hành nghề hoặc làm công việc nhất định từ 01 năm đến 05 năm hoặc tịch thu một phần hoặc toàn bộ tài sản. *(Theo Khoản 1, 2, 3, 4 Điều 200 Bộ luật Hình sự năm 2015, sửa đổi, bổ sung năm 2017, 2025).*

2 Mấy năm nay, chị G kinh doanh trên mạng xã hội và các nền tảng bán hàng trực tuyến với doanh thu hơn 147 tỉ đồng. Tuy nhiên, chị G không thực hiện đăng kí, kê khai và nộp thuế theo quy định của pháp luật.

?

a) Em hãy nêu quy định của pháp luật về nghĩa vụ nộp thuế. Công dân có trách nhiệm như thế nào trong việc thực hiện nghĩa vụ nộp thuế?

b) Trong các trường hợp 1 và 2, các chủ thể đã vi phạm quy định của pháp luật về nghĩa vụ nộp thuế như thế nào? Các hành vi vi phạm đó có thể dẫn đến những hậu quả gì?

1. Mọi người có quyền tự do kinh doanh những ngành nghề mà pháp luật không cấm, có quyền tự do lựa chọn mô hình kinh doanh, tự do lựa chọn loại hình tổ chức kinh tế để kinh doanh. Mọi người có nghĩa vụ tuân thủ các quy định của pháp luật về kinh doanh.
2. Mọi người có nghĩa vụ nộp thuế theo quy định của pháp luật. Người nộp thuế phải thực hiện đăng kí thuế, sử dụng mã số thuế theo quy định; phải chịu trách nhiệm trước pháp luật về tính chính xác, trung thực, đầy đủ của hồ sơ thuế,...
3. Mọi người phải tuân thủ các quy định của pháp luật về quyền tự do kinh doanh và nghĩa vụ nộp thuế; tích cực tuyên truyền, vận động gia đình, xã hội thực hiện tốt quyền và nghĩa vụ của công dân về tự do kinh doanh và nghĩa vụ nộp thuế.

LUYỆN TẬP

1. Em đồng tình hay không đồng tình với các ý kiến sau đây? Vì sao?

a) Học sinh (dưới 18 tuổi) không có quyền tự do kinh doanh.

b) Hành vi vi phạm quy định của pháp luật về quyền tự do kinh doanh có thể gây nên nhiều tệ nạn xã hội.

c) Chỉ những người có nộp thuế mới phải thực hiện trách nhiệm của công dân về nghĩa vụ nộp thuế.

d) Mọi người có quyền tự do kinh doanh tất cả các ngành, nghề theo sở thích của bản thân.

e) Mọi người phải khai thuế chính xác, trung thực, nếu không sẽ phải chịu trách nhiệm theo quy định của pháp luật.

2. Theo em, các chủ thể sau đây vi phạm quy định của pháp luật về quyền tự do kinh doanh hay nghĩa vụ nộp thuế? Các hành vi vi phạm đó có thể dẫn đến những hậu quả gì?

a) Ông M thành lập công ty tài chính nhưng lại tuyển dụng nhiều nhân viên để thực hiện các hoạt động đòi nợ thuê.

b) Giám đốc doanh nghiệp A chỉ đạo nhân viên mua hoá đơn nâng khống chi phí đầu vào để giảm tiền thuế thu nhập phải đóng.

c) Bà H mua hoá chất cấm về sản xuất, chế biến thực phẩm.

d) Anh T nhờ người thân đứng tên để chia nhỏ doanh thu bán hàng nhằm nộp thuế ít hơn.

e) Giám đốc C tìm cách trì hoãn việc nộp thuế của doanh nghiệp mình.

g) Chị G sản xuất, buôn bán nhiều loại thuốc chữa bệnh dù chưa được cơ quan chức năng kiểm nghiệm, cấp phép.

3. Em hãy tư vấn để các chủ thể dưới đây thực hiện đúng quy định của pháp luật về quyền tự do kinh doanh/ nghĩa vụ nộp thuế.

a) Chị B dự định kinh doanh đồ gia dụng nên hỏi ý kiến các thành viên trong gia đình để lựa chọn mô hình kinh doanh phù hợp. Bố mẹ khuyên chị nên thuê cửa hàng ở gần chợ để bán hàng trực tiếp vì dễ thu hút khách hàng. Anh trai bảo chị nên bán hàng trực tuyến để tiết kiệm chi phí thuê mặt bằng và không phải đăng kí kinh doanh, không phải nộp thuế. Chú út lại cho rằng chị nên kết hợp cả thuê cửa hàng và bán hàng trực tuyến vì như vậy sẽ tiếp cận được nhiều khách hàng hơn và có thể lợi dụng để khai thuế, nộp thuế ít hơn thu nhập thực tế. Mỗi người một ý kiến khiến chị B băn khoăn không biết nên lựa chọn thế nào.

b) Chị gái Y mang về nhà nhiều loại mĩ phẩm, hoá chất lạ, không có nguồn gốc xuất xứ để sản xuất kem dưỡng da (kem trộn) bán kiếm lời. Sau khi pha trộn xong sản phẩm, chị bảo Y mang các sản phẩm này đến trường bán cho bạn bè sử dụng rồi sẽ trả tiền công cho Y. Y băn khoăn không biết có nên làm theo lời chị hay không.

c) Bà Q sở hữu một căn nhà lớn ở mặt đường và cho một tổ chức nước ngoài thuê sử dụng với mức giá cao. Sau khi kí hợp đồng với đại diện tổ chức nước ngoài, bà Q được người quen khuyên nên làm giả một hợp đồng cho thuê nhà khác có mức giá cho thuê rẻ hơn thực tế để sử dụng kê khai nộp thuế, qua đó giảm bớt số tiền thuế phải nộp. Bà Q thắc mắc không biết làm như vậy có vi phạm pháp luật hay không.

VẬN DỤNG

Em hãy sưu tầm một hành vi đúng/ chưa đúng trong việc thực hiện quyền tự do kinh doanh/ nghĩa vụ nộp thuế và nhận xét, đánh giá hành vi đó.

MỘT SỐ THUẬT NGỮ DÙNG TRONG SÁCH

Thuật ngữ	Giải thích	Trang
Công bằng	Dưới góc độ pháp luật, công bằng là mọi người đều bình đẳng trước pháp luật. Dưới góc độ xã hội, công bằng là mọi người được tạo cơ hội như nhau, có tính đến yếu tố khác biệt: người yếu thế hơn sẽ được tạo cơ hội tốt hơn để đến được cơ hội như người mạnh hơn.	19, 20, 21, 22, 23
Cộng đồng	Toàn thể những người cùng sống, có những điểm giống nhau, gắn bó thành một khối trong sinh hoạt xã hội.	5, 8, 12, 14, 15, 16, 17, 18, 33
Khách quan	Nhìn nhận sự vật, sự việc, con người chính xác, dựa trên chứng cứ, dữ liệu cụ thể, không thành kiến, thiên vị.	19, 20, 21, 22, 23
Lí tưởng	Mục đích cao nhất, tốt đẹp nhất mà người ta muốn đạt tới.	5, 6, 7, 8, 9
Thích ứng	Thay đổi cho phù hợp với điều kiện mới, yêu cầu mới.	34, 35, 36, 37
Tiêu dùng	Sử dụng của cải vật chất để thoả mãn các nhu cầu sinh hoạt hằng ngày.	38, 39, 40, 41, 51

DANH SÁCH ẢNH SỬ DỤNG

Trang	Số thứ tự ảnh	Nguồn trích dẫn
6	1	Nhà xuất bản Hội Nhà văn
9	1	Trung tâm Truyền thông tỉnh Quảng Ninh
	2	Báo Ninh Bình
	3	Lê Ngọc
	4	Nguyễn Văn Quang
25	1	Thông tấn xã Việt Nam
	2	Báo Dân trí
27	1	Thông tấn xã Việt Nam

KẾT NỐI TRI THỨC
VỚI CUỘC SỐNG

Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam xin trân trọng cảm ơn các tác giả có tác phẩm, tư liệu được sử dụng, trích dẫn trong cuốn sách này.

Chịu trách nhiệm xuất bản:
Chủ tịch Hội đồng thành viên – Tổng Giám đốc NGUYỄN TIẾN THANH

Chịu trách nhiệm nội dung:
Tổng biên tập PHẠM VĨNH THÁI

Biên tập lần đầu: NGUYỄN TẤT THẮNG – NGUYỄN THỊ TRANG
Biên tập tái bản: NGUYỄN TẤT THẮNG
Biên tập mĩ thuật: NGUYỄN BÍCH LA
Thiết kế sách: PHAN THỊ THU HƯƠNG
Trình bày bìa: NGUYỄN BÍCH LA
Minh hoạ: NGUYỄN THỊ THANH VÂN
Sửa bản in: VŨ THỊ THANH TÂM – NGUYỄN TẤT THẮNG
Chế bản: CÔNG TY CỔ PHẦN MĨ THUẬT VÀ TRUYỀN THÔNG

Bản quyền © (2024) thuộc Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam.

Xuất bản phẩm đã đăng kí quyền tác giả. Tất cả các phần của nội dung cuốn sách này đều không được sao chép, lưu trữ, chuyển thể dưới bất kì hình thức nào khi chưa có sự cho phép bằng văn bản của Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam.

GIÁO DỤC CÔNG DÂN 9
Mã số: G1HH9G002h26

In ..... bản, (QĐ .....) khổ 19 x 26,5 cm.
Đơn vị in:.....
Cơ sở in:.....
Số ĐKXB: 7-2026/CXBIPH/82-09/GD
Số QĐXB: .../..... ngày ... tháng ... năm .....
In xong và nộp lưu chiểu quý ..... năm .....
Mã số ISBN: 978-604-0-39232-9

HUÂN CHƯƠNG HỒ CHÍ MINH

BỘ SÁCH GIÁO KHOA LỚP 9 – KẾT NỐI TRI THỨC VỚI CUỘC SỐNG

1. Ngữ văn 9, tập một
2. Ngữ văn 9, tập hai
3. Toán 9, tập một
4. Toán 9, tập hai
5. Khoa học tự nhiên 9
6. Công nghệ 9
   Định hướng nghề nghiệp
7. Công nghệ 9
   Trải nghiệm nghề nghiệp
   Mô đun Lắp đặt mạng điện trong nhà
8. Công nghệ 9
   Trải nghiệm nghề nghiệp
   Mô đun Trồng cây ăn quả
9. Công nghệ 9
   Trải nghiệm nghề nghiệp
   Mô đun Chế biến thực phẩm
10. Lịch sử và Địa lí 9
11. Mĩ thuật 9
12. Âm nhạc 9
13. Giáo dục công dân 9
14. Tin học 9
15. Hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp 9
16. Giáo dục thể chất 9
17. Tiếng Anh 9 – Global Success – SHS

Website: https://www.nxbgd.vn

KẾT NỐI TRI THỨC VỚI CUỘC SỐNG

ISBN 978-604-0-39232-9

9 786040 392329

Giá: 6.700 đ